

เอกสารทางวิชาการ

เรื่องที่ ๓

การสอบข้อเท็จจริงความรับทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีสัตว์ของทางราชการสูญหายและถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชี
โดยไม่มีหลักฐาน

โดย

กฤษฎา นาควิจิตร

สุรศักดิ์ พัฒนพงศ์

ไพบูลย์ ศรีสิทธิยานนท์

จิรวรรณ เกษแก้ว

เลขทะเบียนวิชาการ ๖๐(๒)-๐๕๐๓-๑๒๘
สถานที่ดำเนินการ กลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่
ระยะเวลาดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐
การเผยแพร่ กองการเจ้าหน้าที่ กรมปศุสัตว์
<http://person.dld.go.th>

(๑)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีสัตว์ของทางราชการสูญหาย และถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่มีหลักฐาน

โดย นายกฤษฎา นาควิจิตร

ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ

กลุ่ม วินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรม

กองการเจ้าหน้าที่

กรม ปศุสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ขอ ประเมิน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นิติกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่ม วินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรม

กองการเจ้าหน้าที่

กรม ปศุสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

สำนักงานพัฒนาพันธุ์สัตว์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ให้ตรวจสอบกรณีสัตว์ของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์แห่งหนึ่งสูญหายและถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่มีหลักฐาน และมีสัตว์ตายแต่ไม่ได้รายงานและไม่จำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนหรือบัญชี ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำผิดต้องชดใช้ที่ทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย โดยให้ดำเนินการแล้วเสร็จ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันออกคำสั่ง

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ได้ดำเนินการตรวจสอบแล้วพบว่า มีแพะสูญหาย และไม่พบหลักฐานการจำหน่ายสัตว์ตายออกจากทะเบียน รวมทั้งหมด ๖๒ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท เนื่องจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานผลิตพันธุ์แพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ไม่กำกับดูแล ติดตาม หรือเร่งรัดการทำรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และจัดทำทะเบียนประจำคอกไม่สมบูรณ์ ทำทะเบียนคุมสูญหาย ทำให้การบันทึกข้อมูลไม่ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน เป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ และการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงเห็นควรดำเนินการเรียกให้ชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งต่อมากกรมปศุสัตว์ได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาจำนวน ๔ ราย ในขณะกระทำละเมิดในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่กำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ให้ร่วมรับผิดชอบส่วนที่กระทรวงการคลังกำหนดหลักเกณฑ์ไว้

(๒)

คำนำ

ผู้ขอรับการประเมินได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ให้ตรวจสอบกรณีสัตว์ของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์สุญหายและถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่มีหลักฐาน และมีสัตว์ตายแต่ไม่ได้รายงานและไม่จำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนหรือบัญชี เป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐเป็นเหตุทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ซึ่งผู้ขอรับการประเมินและคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งนำมาสู่การพิจารณาให้คณะกรรมการได้ใช้ดุลพินิจการรับฟังพยานหลักฐานให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา พร้อมจัดทำรายงานสอบสวนเสนอต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ เพื่อมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบ และผู้บังคับบัญชาที่ปล่อยปละละเลย ไม่กำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ให้ร่วมรับผิดชอบตามสัดส่วนที่กระทรวงการคลังกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ โดยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ ซึ่งผลการประเมินนี้อาจใช้เป็นแนวทางให้ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานราชการในสังกัดกรมปศุสัตว์ ได้ใช้ความระมัดระวังเอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ และมีความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิดละเมิดและความผิดทางวินัย

กฤษฎา นาควิจิตร

กันยายน ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(๑)
คำนำ	(๒)
สารบัญ	
บทที่ ๑	บทนำ
	๑. หลักการและเหตุผล ๑
	๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒
	๓. ขอบเขตการศึกษา ๒
	๔. วิธีการศึกษา ๒
	๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ๓
บทที่ ๒	แนวคิด หลักการ กฎหมาย ระเบียบมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
	๑. แนวคิด และหลักการของกฎหมายลักษณะละเมิด ๔
	๒. กฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
	๒.๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ๕
	๒.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ๖
	๒.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ๗
	๒.๔ ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ ๘
	๒.๕ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๑๐
	๒.๖ หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ ๑๑
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการและผลการดำเนินการ
	๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๑๒
	๒. การรวบรวมหลักฐานและให้ผู้เกี่ยวข้องชี้แจง ๑๓
	๓. การเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๑๗
	๔. ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด ๑๘
	๕. การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องนำเงินมาชดใช้คืนแก่ทางราชการ ๑๘
	๖. แจ้งคำสั่งแก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ๑๙
บทที่ ๔	การพิจารณาความรับผิดทางละเมิด
	๑. องค์ประกอบความรับผิดทางละเมิด
	๑.๑ ผู้กระทำความผิดต้องเป็นเจ้าหน้าที่ ๒๐
	๑.๒ การกระทำละเมิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ๒๐
	๑.๓ จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ๒๑
	๑.๔ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ๒๒

	๒. การพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๒๒
	๓. การพิจารณากำหนดโทษสำหรับความผิดทางละเมิด	๒๖
	๔. ความยุ่งยากในการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิด	๒๗
บทที่ ๕	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
	บทสรุป	๓๐
	ข้อเสนอแนะ	๓๑
บรรณานุกรม		
ภาคผนวก		

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

กรมปศุสัตว์มีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงแพะ เพื่อเป็นอีกหนึ่งอาชีพทางเลือก โดยได้จัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์การเลี้ยงแพะ ปีพ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๙ กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “จะพัฒนาอาชีพการเลี้ยงแพะให้ยั่งยืน มีผลผลิตที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการบริโภค และพัฒนาสู่ตลาดสากล”

สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการผลิตพันธุ์แพะ เลี้ยงดู คัด จำหน่าย ดำเนินการทดสอบพันธุ์สัตว์ เพื่อประเมินพันธุ์กรรมสัตว์ต้นตระกูล กระจายพันธุ์หลัก และพันธุ์ขยายสู่เกษตรกร เพื่อปรับปรุงพันธุ์สัตว์ของประเทศ ศึกษา วิจัย และรวบรวมข้อมูลวิชาการต่าง ๆ และเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นในการรับรองพันธุ์สัตว์ ตามกฎหมายว่าด้วยการบำรุงพันธุ์สัตว์และดำเนินการอนุรักษ์และรวบรวมพันธุ์กรรมสัตว์พื้นเมือง สัตว์หายาก และสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ ทั้งในและนอกถิ่นกำเนิดเดิม ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องดำเนินการภายใต้ กฎหมาย กฎ ระเบียบของกรมปศุสัตว์ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนที่ทางราชการกำหนด เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้

สัตว์ของหน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์ถือเป็นทรัพย์สินของทางราชการตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ หากมีสัตว์ตายหรือสูญหาย เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ดูแล หรือรับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์ และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖^๑ โดยระบียบดังกล่าว มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และกรอบการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมาย

กลุ่มงานตรวจสอบภายใน กรมปศุสัตว์ได้เข้าทำการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์แห่งหนึ่ง พบว่า แพะที่เกิดระหว่างปี ๒๕๔๗-๒๕๕๖ มีแพะขาดจากบัญชี จำนวน ๑๖๗ ตัว แบ่งเป็นแพะสูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๓๕ ตัว แพะตายแต่ไม่ได้รายงานและจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนหรือบัญชี จำนวน ๑๓๒ ตัว กรมปศุสัตว์ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น และผลการสอบข้อเท็จจริงพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตพันธุ์แพะของสถานีวิจัย และทดสอบพันธุ์สัตว์ไม่กำกับดูแล ติดตาม หรือเร่งรัดการทำรายงานตามระเบียบพัสดุ จัดทำทะเบียน ประจำคอกไม่สมบูรณ์ ทำทะเบียนคุมแพะสูญหาย ทำให้การบันทึกข้อมูลแพะไม่ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน เป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบของทางราชการ เห็นควรดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๘๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ และเนื่องจากการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงเห็นควรดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้ต้องรับผิดชอบ ละเมิด กรณีแพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ตาย สูญหายแต่ไม่ได้รายงานและจำหน่ายสัตว์

^๑ยกเลิกโดยระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙

ออกจากทะเบียนหรือบัญชีหรือจำหน่ายออกจากทะเบียนโดยไม่มีหลักฐานรวมทั้งหมด ๘๑ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหายรวมเป็นเงินจำนวน ๒๘๘,๙๖๐ บาท

สำนักงานพัฒนาพันธุ์สัตว์ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อสอบสวนกรณีแพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ สูญหายและถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่มีหลักฐาน และแพะตายแต่ไม่ได้รายงานและไม่จำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนหรือบัญชี ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำผิดต้องชดใช้ให้แก่ทางราชการ เนื่องจากทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย โดยให้ดำเนินการแล้วเสร็จ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันออกคำสั่ง ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ได้ดำเนินการสอบสวนแล้วพบว่า มีแพะสูญหาย และไม่พบหลักฐานการจำหน่ายสัตว์ตายออกจากทะเบียน รวมทั้งหมด ๖๒ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท และมีความเห็นว่าให้ผู้ก่อเหตุต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้กับทางราชการตามสัดส่วนการรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงิน ๑๕๕,๑๒๐ บาท และให้ผู้บังคับบัญชาผู้ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแล ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๓ รับผิดชอบตามสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าเหมาะสมและเป็นธรรม ตามพฤติการณ์การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

๒. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- ๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การได้มาของพยานหลักฐานต่าง ๆ ว่ามีแหล่งที่มา คุณค่าเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน เพื่อนำมาพิจารณาลงโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหา
- ๒.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสอบสวน ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเป็นจริง

๓. ขอบเขตการศึกษา

ผู้ขอรับการประเมิน ทำการศึกษาจากหลักการ แนวคิด หลักการ กฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางละเมิด โดยต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อเท็จจริง พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และพฤติการณ์แห่งการกระทำผิด และความร้ายแรงของความผิดอันจะนำไปประกอบการพิจารณาให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเหมาะสมกับการกระทำผิดที่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการด้านกฎหมายเนื่องจากเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติราชการ และมีผลกระทบต่อสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๔. วิธีการศึกษา

- ๔.๑ ศึกษากฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางละเมิด เช่น พระราชบัญญัติ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้น
- ๔.๒ ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุและการคัดและจำหน่ายสัตว์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับระเบียบกรมปศุสัตว์

ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ และหนังสือสั่งการอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลัง ตรวจสอบ

๔.๓ ศึกษาวิธีการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อสรุปผลการสอบสวนโดยพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน และก่อให้เกิดความเสียหายเพียงใด

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ ทำให้ทราบถึงการได้มาของพยานหลักฐานต่าง ๆ ว่ามีแหล่งที่มา คุณค่าเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน เพื่อนำมาพิจารณาลงโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหา

๕.๒ ทำให้ทราบถึงการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสอบสวน ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเป็นจริง และเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

บทที่ ๒

แนวคิด หลักการ กฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิด และหลักการของกฎหมายลักษณะละเมิด

กฎหมายลักษณะละเมิดนั้นมีแนวคิดในเรื่องเกี่ยวกับการชดใช้เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่อยู่ในรูปของการชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ไม่ใช่มุ่งชดใช้ความเสียหายเชิงลงโทษ โดยต้องเป็นการชดใช้หรือการเยียวยาที่ทำให้ความเสียหายได้กลับคืนสู่ฐานะเดิมหรือใกล้เคียงฐานะเดิมมากที่สุด ซึ่งบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการชดใช้ต่อความเสียหายอันเกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ได้รับการชดใช้เยียวยาต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือแม้แต่สิทธิอย่างใดๆ อันได้รับความเสียหายจากการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยในการชดใช้เยียวยานั้นก็อยู่ในรูปแบบของ การใช้ราคาทรัพย์สิน และการชดใช้ค่าเสียหาย

ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำละเมิด ก่อนมีพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จะพิจารณาตามหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” เมื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนหรือบุคคลภายนอกความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่จึงเป็นไปตามหลักกฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัว ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจ หรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่แต่ละคนควรจะได้รับ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนขวัญกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารงาน เพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน

ดังนั้น จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจ กระทำอันมีลักษณะเป็นการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ขึ้น มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มีหลักการที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่หรือความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีต่อผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งได้กระทำไปโดยมีอำนาจตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หากได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่บุคคลภายนอกแล้ว

ความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายมีสิทธิในการฟ้องหน่วยงานของรัฐให้ต้องรับผิดชอบ แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ต้องรับผิดชอบโดยตรงในความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้^๒

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นไปแล้ว หน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ก่อความเสียหายด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น^๓ แต่อย่างไรก็ตามหากเจ้าหน้าที่ที่มีได้กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด

๒. ความรับผิดของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานของรัฐและรัฐเป็นผู้เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องพิจารณาจากการกระทำละเมิดนั้นว่าเกิดจากความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ หรือเป็นการทำละเมิดอันมิได้เกิดจากการปฏิบัติในหน้าที่ทั้งนี้ ต้องเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย และหน่วยงานของรัฐ มีอำนาจในการมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ได้

๒. กฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบจากการกระทำละเมิดต่อหน่วยงาน ก็ต่อเมื่อการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ขอรับการประเมินจึงต้องทำความเข้าใจถึงสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งต้องศึกษาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๒.๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ การฟ้องคดีละเมิดอันเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ การเรียกร้องและการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหม

^๒ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙.

^๓ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙.

ทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใดให้ค้ำถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิได้นำหลักกฎหมายนี้รวมมาใช้บังคับ และให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยค้ำถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัว และความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

๒.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕

สัตว์ของหน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์เป็นทรัพย์สินของทางราชการ โดยถือเป็นพัสดุ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ หากมีสัตว์ตายหรือสูญหาย การจำหน่ายสัตว์ ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ คำนิยาม

“การพัสดุ” หมายความว่า การจัดทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และการดำเนินการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

“พัสดุ” หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่กำหนดไว้ในหนังสือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณของสำนักงบประมาณ หรือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามสัญญาเงินกู้จากต่างประเทศ

ข้อ ๑๐ ผู้มีอำนาจหรือหน้าที่ดำเนินการตามระเบียบนี้ หรือผู้หนึ่งผู้ใดกระทำการใด โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจ หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าเสนอราคา หรือเสนองานให้มีการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหรือตามกฎหมายเฉพาะของส่วนราชการนั้น ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ถ้าการกระทำมีเจตนาทุจริต หรือเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการลงโทษอย่างต่ำปลดออกจากราชการ

(๒) ถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายแต่ไม่ร้ายแรง ให้ลงโทษอย่างต่ำตัดเงินเดือน

(๓) ถ้าการกระทำไม่เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย ให้ลงโทษภาคทัณฑ์หรือว่ากล่าวตักเตือน โดยทำคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรการลงโทษทางวินัยตาม (๑) หรือ (๒) ไม่เป็นเหตุให้ผู้กระทำหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในทางแพ่งตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้องหรือความรับผิดชอบทางอาญา (ถ้ามี)

ข้อ ๑๕๗ หลังจากการตรวจสอบแล้ว พัสตุใดหมดความจำเป็นหรือหากใช้ราชการต่อไป จะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ให้เจ้าหน้าที่พัสดุเสนอรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อพิจารณาสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ขาย ให้ดำเนินการขายโดยวิธีทอดตลาดก่อน แต่ถ้าขายโดยวิธีทอดตลาดแล้วไม่ได้ผลดี ให้นำวิธีที่กำหนดเกี่ยวกับการซื้อมาใช้โดยอนุโลม เว้นแต่การขายพัสดุครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาซื้อหรือได้มารวมกันไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จะขายโดยวิธีตกลงราคาโดยไม่ต้องทอดตลาดก่อนก็ได้

การขายให้แก่ส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การสถานสาธารณกุศลตามมาตรา ๔๗ (๗) แห่งประมวลรัษฎากร ให้ขายโดยวิธีตกลงราคา

(๒) แลกเปลี่ยน ให้ดำเนินการตามวิธีการแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๓) โอน ให้โอนแก่ส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การสถานสาธารณกุศลตามมาตรา ๔๗ (๗) แห่งประมวลรัษฎากรทั้งนี้ให้มีหลักฐานการส่งมอบไว้ต่อกันด้วย

(๔) แปรสภาพหรือทำลาย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยปกติให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่หัวหน้าส่วนราชการสั่งการ และสำหรับราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณก่อนด้วย

๒.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้าและให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบ และจำนวนค่าสินไหมทดแทน ที่ผู้นั้นต้องชดใช้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริง อันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจง ข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการ ว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลัง เพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลัง ตรวจสอบให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีเห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐาน หรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม อีกก็ได้

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้แทนการชำระเงิน ก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพคุณภาพปริมาณ และลักษณะเดียวกัน กับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ การทำสัญญาตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้อ่างหลักประกันด้วยก็ได้

๒.๔ ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

สัตว์ หมายความว่า สัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก สัตว์ปีก ของหน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์

สัตว์เล็ก หมายความว่า สุกร แพะ แกะ กระต่าย และกวาง

จำหน่าย หมายความว่า การจำหน่ายตามหมวดที่ ๓ ส่วนที่ ๓ การจำหน่ายของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๕ เมื่อหน่วยงานใด เมื่อมีสัตว์เกินความต้องการ หรือหมดความจำเป็น ซึ่งหากยังคงเลี้ยง หรือยังคงใช้ประโยชน์ในราชการต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ก่อนมีการตรวจสอบพัสดุ

ประจำปีตามระเบียบพัสดุ ข้อ ๑๕๕ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานนั้น เสนอรายงานต่อหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและตรวจคัดสัตว์ ตามระเบียบพัสดุ ข้อ ๑๕๖ อย่างน้อย จำนวน ๓ คน ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าหน่วยงาน เป็นประธานกรรมการ

(๒) นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการสัตวบาล เจ้าพนักงานสัตวบาล เจ้าหน้าที่บริหารงานสัตวบาล เจ้าหน้าที่สัตวบาล หรือเจ้าหน้าที่บริหารงานปศุสัตว์ คนใดคนหนึ่ง จำนวน ๒ คน เป็นกรรมการ

และให้คณะกรรมการ ตาม (๒) จำนวน ๑ คน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

ทั้งนี้ จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่นเป็นกรรมการเพิ่มเติมอีกตามที่เหมาะสมก็ได้

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและตรวจคัดสัตว์ ตามข้อ ๕ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและตรวจคัดสัตว์ ในหน่วยงานว่ามีสัตว์เกินความต้องการ หรือหมดความจำเป็น และหากยังคงเลี้ยง หรือยังคงใช้ประโยชน์ในราชการต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก และดำเนินการตรวจคัดสัตว์โดยจัดทำบัญชีการตรวจคัดสัตว์

(๒) การจัดทำบัญชีการตรวจคัดสัตว์ตาม (๑) ให้แยกประเภทสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน (๓) พร้อมทั้งแสดงผลประกอบการคัดออก

สำหรับสัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก ประเภทวาง และสัตว์ปีก ประเภทนกอีมูและนกระจอกเทศ ให้หน่วยงานจัดทำบัญชีสัตว์คัดออก แยกประเภทสัตว์ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน (๓) พร้อมทั้งแสดงผลประกอบการคัดออกเป็นรายตัว

(๓) การดำเนินการตรวจคัดสัตว์ ให้แยกประเภทสัตว์ ดังต่อไปนี้

(ก) สัตว์พันธุ์คัดออก ได้แก่ สัตว์ที่มีลักษณะดี เหมาะสมที่จะใช้ทำพันธุ์ แต่หน่วยงานมีมากเกินความต้องการ และไม่มีควมจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ต่อไป

(ข) สัตว์คัดออก ได้แก่ สัตว์ที่มีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้ทำพันธุ์

(๔) เสนอรายงานพร้อมความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อขออนุมัติกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่กรมปศุสัตว์มอบหมายประกอบการพิจารณาดำเนินการจำหน่ายสัตว์ตามระเบียบพัสดุ

ข้อ ๗ เมื่อคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและตรวจคัดสัตว์ ตามข้อ ๖ ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและตรวจคัดสัตว์แล้ว เห็นว่าในหน่วยงานมีสัตว์เกินความต้องการ หรือหมดความจำเป็น หรือหากยังคงเลี้ยง หรือยังคงใช้ประโยชน์ในราชการต่อไปจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก และดำเนินการตรวจคัดสัตว์ โดยจัดทำบัญชีการตรวจคัดสัตว์แยกประเภทสัตว์ ตามข้อ ๖ แล้ว ให้เสนอรายงานพร้อมความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานพิจารณาดำเนินการเพื่อขออนุมัติจำหน่ายตามระเบียบพัสดุต่อไป

หน่วยงานจะจำหน่ายสัตว์ที่คัดออกได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่กรมปศุสัตว์มอบหมาย ก่อนเท่านั้น โดยให้หน่วยงานจัดส่งบัญชีการตรวจคัดสัตว์ตามข้อ ๖ พร้อมทั้งแสดงผลประกอบการคัดออก เสนอให้กรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่กรมปศุสัตว์มอบหมาย เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติจำหน่ายตามระเบียบพัสดุ

ข้อ ๘ กรณีที่หน่วยงานได้รับอนุมัติให้จำหน่ายสัตว์ตามข้อ ๗ โดยวิธีขายแล้วให้หน่วยงานดำเนินการจำหน่ายสัตว์ตามข้อ ๑๕๗(๑) แห่งระเบียบพัสตุ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการกำหนดราคา ดังต่อไปนี้

(๑) สัตว์พันธุ์คัดออก ให้ขายตามบัญชีราคาขายสัตว์พันธุ์คัดออก ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) สัตว์คัดออก ให้ขายตามราคาท้องตลาด

ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะซื้อสัตว์พันธุ์คัดออก แต่มีสัตว์พันธุ์คัดออกไม่เพียงพอต่อความต้องการให้หน่วยงานจัดทำบัญชีจอง โดยระบุชื่อผู้สั่งจอง ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และจำนวนสัตว์พันธุ์คัดออกที่ต้องการไว้ เมื่อมีสัตว์พันธุ์คัดออกพร้อมที่จะจำหน่ายให้ทำหนังสือแจ้งผู้สั่งจองให้ซื้อภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่มาและพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้เรียกรายอื่นเรียงเป็นลำดับต่อไป

ข้อ ๑๐ เมื่อมีสัตว์ตาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ รับผิดชอบรับรายงานหัวหน้าหน่วยงาน และให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นหาสาเหตุการตาย และมีเหตุอันควรเชื่อว่าสัตว์ตายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ พร้อมทั้งสรุปรายงานและความเห็นเสนอต่อหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑๐ และข้อ ๑๒ ต่อไป ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๐ พิจารณาแล้วเห็นว่าสัตว์ที่ตายมิได้เกิดจากโรคระบาด และไม่จำเป็นต้องเปิดซากสัตว์คูวิการรอยโรค (Lesion) ที่อวัยวะภายในให้หัวหน้าหน่วยงานมีอำนาจจำหน่ายซากสัตว์ที่ตายนั้นได้ ตามระเบียบพัสตุว่าโดยวิธีขาย แล้วนำส่งเงินเป็นรายได้แผ่นดิน ตามระเบียบของทางราชการ และรายงานผลการดำเนินการให้กรมปศุสัตว์ทราบทันที

ข้อ ๑๓ กรณีสัตว์สูญหาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับรายงานหัวหน้าหน่วยงาน และให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง เพื่อหาสาเหตุที่สัตว์สูญหาย และสรุปรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่กรมปศุสัตว์มอบหมายโดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒.๕ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติ และให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกระทรวงการคลังจึงกำหนดความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบดังนี้

๑. ความเสียหายเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ จากสาเหตุทั่วไป (เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น) ซึ่งไม่ได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี หรือข้อบังคับต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๑.๑ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

... ฯลฯ...

๒. ความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต หรือมีสาเหตุมาจากการที่เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี หรือข้อบังคับต่างๆ (เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังการจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ ว่าด้วยการพัสดุหรือฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น) หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๒.๑ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามนี้ย ดังก่่าวข้างต้นหน่วยงานของรัฐจะต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่แบบกระทรวงการคลังกำหนด ไปให้กระทรวงการคลังทราบทุกกระยะ ๓ เดือน

๒.๖ หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด ได้กำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหาย โดยให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ รายได้ฐานะครอบครัวและความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการและผลการดำเนินการ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการไว้ดังนี้

๑. หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกิดความเสียหายแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
๒. รวบรวมพยานหลักฐานและให้ผู้เกี่ยวข้องชี้แจง
๓. คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง
๔. ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด
๕. ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องนำเงินมาชดใช้คืนแก่ทางราชการ
๖. แจ้งคำสั่งแก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เมื่อเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานแห่งนั้น หัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด^๒ มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง ทั้งการรับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

อธิบดีกรมตุลาการในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน ได้มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ผู้ต้องรับผิดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้ รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด กรณีแพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ตาย สูญหายหรือจำหน่ายออกจากทะเบียนโดยไม่มีหลักฐาน และพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นว่า เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการและเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน และก่อให้เกิดความเสียหายเพียงใด รับฟังพยานบุคคล ตรวจสอบเอกสาร วัตถุ และสถานที่ รวมทั้งให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในครั้งนี้อยู่ในฐานกรรมการและเลขานุการ

^๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๘

๒. การรวมรวมหลักฐานและให้ผู้เกี่ยวข้องชี้แจง

ภายหลังจากที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อสอบข้อเท็จจริงได้สรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ว่าแพะสูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๓๔ ตัว และมีแพะตายแต่ไม่ได้รายงานและจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนหรือบัญชีตามระเบียบ จำนวน ๔๗ ตัว รวมจำนวน ๘๑ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๒๘๘,๙๖๐ บาท (สองแสนแปดหมื่นแปดพันเก้าร้อยหกสิบบาท) ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่กำกับ ดูแล รับผิดชอบการผลิตพันธุ์แพะของสถานีวิจัย และทดสอบพันธุ์สัตว์ ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เนื่องจากทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบได้พิจารณาจากพยานหลักฐานที่สำคัญ ๒ ประเภท คือ พยานเอกสารและพยานบุคคล ซึ่งมีทั้งที่ต้องแสวงหามาเอง และมาจากผู้ก่อเหตุ โดยแบ่งเป็นพยานชั้นหนึ่ง หรือพยานหลักฐานที่ดีที่สุด เช่น พยานเอกสาร พยานบุคคลที่เห็นหรือรับรู้ ข้อความด้วยตนเองหรือประจักษ์พยาน เป็นต้น และพยานชั้นสอง คือพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า หรือพยานแวดล้อม แต่พยานต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่พอรับฟังลงโทษได้ ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบเพื่อให้พยานเหล่านี้มีน้ำหนักเพียงพอและนำมาสู่ข้อเท็จจริงได้

คณะกรรมการได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรับฟังพยานบุคคลและตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ รวมทั้งให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้ง แสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ซึ่งผู้ก่อเหตุและผู้เกี่ยวข้อง ให้ถ้อยคำสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ผู้ก่อเหตุ รับราชการตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะ หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานผลิตพันธุ์สัตว์ หัวหน้างานผลิตพันธุ์โคเนื้อ หัวหน้างานผลิตพันธุ์แพะ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ เช่น กำกับดูแล ติดตาม การผลิตสัตว์ การจัดการ ฟาร์ม ปรับปรุงพันธุ์สัตว์ สุขภาพสัตว์ จัดทำทะเบียนประวัติสัตว์ ขออนุมัติจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียน และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น โดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ปฏิบัติ และกำกับและควบคุม การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานราชการของหน่วยงานแพะ

ขั้นตอนการผลิตพันธุ์แพะ

แพะเกิดใหม่ ผู้ก่อเหตุจะให้คนงานหรือพนักงานเก็บข้อมูลแรกเกิด ได้แก่ วัน เดือน ปี เกิด ลำดับที่เกิด และกำหนดหมายเลขประจำตัวแพะ เพศ พันธุ์ เบอร์ชั่วคราว เบอร์พ่อ-แม่ ลำดับคอก ข้อมูลชั่งน้ำหนัก สัตส่วน ที่อายุ ๑, ๒, ๓ เดือน รวมทั้งชั่งน้ำหนักแม่หลังคลอดลงทะเบียนประจำคอก (เล่มสีแดง) กรณีแพะแรกคลอดตาย จะบันทึกในช่องหมายเหตุ “ตาย” และขีดออกด้วยปากกาแดง โดยทะเบียนประจำคอกจะเก็บไว้ที่สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์

วิธีการในการเลี้ยงแพะ ผู้ก่อเหตุต้องเข้าไปควบคุมการปฏิบัติดูแลแพะอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่แพะแรกเกิดถึงหย่านม กลางคืนจะปล่อยให้อยู่กับแม่พันธุ์ กลางวันเลี้ยงรวมกันในคอกอนุบาล และตัดหญ้าให้กินบนคอก เสริมด้วยนม อาหารข้น แพะรุ่น หลังจากหย่านมแล้ว จะแยกเพศ แยกคอกเลี้ยงด้วยหญ้าสด และอาหารข้น ใช้เป็นแพะเก็บทดสอบเพื่อเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ทดแทน และจำหน่ายต่อไป ส่วนแพะแม่พันธุ์ เลี้ยงแบบกึ่งขัง กึ่งปล่อย และเมื่อแพะป่วยจะขังแยกคอก และทำการรักษาเบื้องต้น พร้อมทั้งแจ้งนายสัตวแพทย์ ทั้งนี้ ในการเลี้ยงและดูแลแพะ ผู้ก่อเหตุจะมอบหมายให้คนงานหรือพนักงาน สัตวบาล ลูกจ้าง เป็นผู้ปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้ก่อเหตุ

เมื่อแพะตายจะแจ้งให้นายสัตวแพทย์มาพิสูจน์ซาก และส่งชิ้นส่วนอวัยวะไปชันสูตร ที่ศูนย์พัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้ หลังจากนั้นจึงรายงานให้หัวหน้าสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ทราบเพื่อรายงานให้ กรมปศุสัตว์ทราบต่อไป

การจำหน่ายแพะ จะบันทึกช่องหมายเลข “ชาย” และขีดออกด้วยปากกาแดง ในทะเบียนประจำคอก โดยการบันทึกนี้จะต้องตรงกันกับบันทึกสมุดประจำคอก (เล่มสีน้ำเงิน) ที่เก็บไว้ ประจำคอกสัตว์

สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ จะมีการจำหน่ายแพะทุกวันพฤหัสบดีในเวลาราชการ เมื่อมีแพะมากเกินความต้องการ หรือสามารถจำหน่ายได้ โดยพนักงานผู้ช่วยสัตวบาลหรือคนงานประจำ คอกแพะ จะแจ้งให้ผู้ก่อเหตุทราบว่า มีแพะพร้อมจำหน่าย มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาซื้อเท็จจริงและตรวจคัดสัตว์ โดยมีหัวหน้าสถานีฯ เป็นประธานกรรมการ และสัตวแพทย์ นักวิชาการสัตวบาล เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่สัตวบาล เจ้าหน้าที่ บริหารงานปศุสัตว์ คนใดคนหนึ่ง จำนวน ๒ คน เป็นกรรมการ

๒. คณะกรรมการฯ ตรวจคัดสัตว์ไปตรวจคัดเลือก โดยต้องจัดทำบัญชีการตรวจคัดสัตว์ เพื่อแสดงถึงสัตว์ที่มีลักษณะดี เหมาะสมที่จะใช้ทำพันธุ์ และบัญชีสัตว์คัดออกที่มีลักษณะไม่เหมาะสม ที่จะใช้ทำพันธุ์ และแสดงเหตุผลประกอบการคัดเลือก

๓. คณะกรรมการฯ เสนอรายงานพร้อมความเห็นต่อหัวหน้าสถานีฯ เพื่อขออนุมัติ กรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

๔. เมื่อได้รับอนุมัติให้จำหน่ายแล้ว คณะกรรมการฯ จะดำเนินการจำหน่ายสัตว์ตามข้อ ๑๕๗(๑) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยสัตว์พันธุ์คัดออกจะขาย ตามบัญชีราคาขายสัตว์ ส่วนสัตว์คัดออกจะขายตามราคาท้องตลาด

ผู้ก่อเหตุ ในฐานะกรรมการ จะเรียกผู้ซื้อและนัดวันมารับแพะตามลำดับการจอง เนื่องจากมีสัตว์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เมื่อถึงวันนัดเกษตรกรจะมาที่สถานีฯ ผู้ก่อเหตุจะเป็น ผู้ดำเนินการชั่งน้ำหนักแพะ และเขียนใบขายราคาตามน้ำหนักตัวให้เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรนำไปชำระ เงินที่สถานีฯ เมื่อชำระเงินเสร็จเรียบร้อยแล้วเกษตรกรจะนำใบเสร็จรับเงินไปแสดงให้กับเจ้าหน้าที่ประจำ คอกสัตว์ที่คอกสัตว์ และนำสัตว์ออกจากคอกสัตว์ โดยมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทำหน้าที่ตรวจทาน ใบเสร็จรับเงินอีกครั้ง ก่อนถึงจะนำแพะออกจากสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ได้

เรื่องนี้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้ดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นว่า ในช่วง ระยะเวลา ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๖ แพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ ของผู้ก่อเหตุ ตาย สูญหายหรือจำหน่ายออกจากทะเบียนโดยไม่มีหลักฐานประกอบการ และไม่ได้ พบหลักฐานการจัดทำเอกสารรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง และขออนุมัติจำหน่ายออกจากทะเบียน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วย การคิดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคิดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ จำนวน ๘๑ ตัว มูลค่าความเสียหายเป็นเงิน ๒๘๘,๙๖๐ บาท

ผู้ก่อเหตุยอมชดใช้เงินกรณีแพะสูญหาย ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง แจ้งให้ชดใช้ครั้งแรก จำนวน ๒๘๘,๙๖๐ บาท เนื่องจากสัตว์ตามบัญชีที่คณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง แจ้งขอล่าหาให้ต้องรับผิดชอบจำนวน ๘๑ ตัว สามารถหาเอกสารหลักฐานมาได้ทั้งหมด ๔๗ ตัว และไม่พบอีก ๓๔ ตัว ด้วยระยะเวลาผ่านมานาน ต่อมาสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงขึ้น ผลการสอบสวนพบพยานหลักฐานการจำหน่ายแพะเพิ่มเติม เนื่องจากผู้ก่อเหตุเก็บเอกสารไม่เป็นระบบระเบียบ และพบแพะตายในบัญชีในสมุดคุมทะเบียนคอก จำนวนหลายสิบตัว ซึ่งผู้ก่อเหตุได้จดลงในสมุดประจำคอกทุกครั้งที่มีสัตว์ตาย จะลบไม่ได้และมีหลักฐานการจำหน่ายเป็นใบเสร็จรับเงินในกรณีการจำหน่ายแพะ มีหลักฐานการตายเป็นในชั้นสูตรซาก ภาพถ่ายประกอบตามรายงานสรุปรายการแพะ แยกเป็นจำหน่ายแพะจำนวน ๑๒ ตัว โดยพบมีเอกสารยืนยันว่ามีการจำหน่ายจริง และมีหลักฐานการตาย ๗ ตัว คงเหลือไม่มีหลักฐานการตาย จำนวน ๖๒ ตัว จากจำนวน ๘๑ ตัว แต่ในจำนวน ๖๒ ตัว มีสัตว์ตายแรกคลอด ตายก่อนหย่านม พ่อ-แม่พันธุ์ตาย ปรากฏว่าจดไว้เป็นหลักฐานในสมุดประจำคอกจำนวน ๑๖ ตัว และบันทึกว่าเป็นแพะงานวิจัย และศึกษาซาก จำนวน ๑๒ ตัว นอกนั้นไม่ได้ทำหลักฐานไว้

๒.๒ พนักงานสัตวบาล ลูกจ้างชั่วคราว มีหน้าที่รับผิดชอบงานผลิตพันธุ์สุกร

ในระหว่าง ๒๕๔๗ และปี ๒๕๕๐ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการควบคุมผลิตแพะ เมื่อมีแพะเกิดก็จะลงในทะเบียนลูกเกิดตามใบขวงสีขาว ถ้าแพะป่วยจะโทรไปปรึกษานายสัตวแพทย์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และรักษาไปตามคำแนะนำ ถ้ารักษาไม่หายและแพะตายก็จะทำรายงานสัตว์ตาย คือ ถ้าไม่เกิน ๓ เดือน จะขออนุมัติจำหน่ายออกจากทะเบียนโดยไม่ผ่าซาก ไม่มีรูปถ่าย แต่ถ้าเกิน ๓ เดือน ต้องมีการผ่าซากดูวิการ และจะฝังทำลาย โดยถ่ายภาพไว้ เพราะรายงานต้องแนบรูปถ่ายไว้แล้วรายงานให้กองบำรุงพันธุ์สัตว์

๒.๓ พนักงานผู้ช่วยสัตวบาล คนที่ ๑ มีหน้าที่เลี้ยงแพะ ให้อาหาร ทำความสะอาดคอกสัตว์ สักรวแพะป่วย และลงบันทึกลูกเกิดในสมุดคุมฟาร์ม อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ก่อเหตุ บางครั้งผู้ก่อเหตุได้นำสมุดคุมทะเบียนฟาร์มไปทำรายงานประจำเดือน แล้วไม่นำมาคืน (หาย) ต้องทำสมุดคุมทะเบียนฟาร์มขึ้นมาใหม่ ทำให้การลงบันทึกไม่ต่อเนื่อง กรณีสัตว์ป่วยจะลงบันทึกการใช้ยา กรณีสัตว์ตาย จะถ่ายรูป ผ่าซาก และนำอวัยวะบางส่วนส่งตรวจที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้ ส่วนซากที่เหลือนำไปฝังบ่อทิ้งซาก และลงบันทึกสัตว์ตาย

๒.๔ พนักงานผู้ช่วยสัตวบาล คนที่ ๒ มีหน้าที่เลี้ยงแพะอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ก่อเหตุ ในขณะที่นั้นโดยเบิกอาหารสัตว์ไปเลี้ยงแพะให้อาหาร ทำความสะอาดคอกสัตว์ ลงบันทึกลูกเกิด ซึ่งน้ำหนักตัวตามระยะที่กำหนด บันทึกการจำหน่าย ดูแลรักษาสุขภาพแพะ กรณีสัตว์ป่วยจะแจ้งอาการกับผู้ก่อเหตุ ลงในบันทึกสัตว์ป่วย บันทึกการใช้ยาทุกครั้ง ในกรณีสัตว์ตาย จะทำการถ่ายรูป ผ่าซาก ส่งซากอวัยวะภายในของแพะตามที่นายสัตวแพทย์ผู้ดูแล แนะนำเก็บชิ้นส่วนตัวอย่างพิสูจน์ซากไปยังศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้เพื่อชั้นสูตรซากสัตว์ต่อไป ส่วนซากที่เหลือนำไปฝังบ่อทิ้งซาก และลงบันทึกสัตว์ตายในสมุดบันทึกประจำฟาร์มที่คอกและสมุดนี้จะเปลี่ยนใหม่ทุกปี

๒.๕ พนักงานผู้ช่วยสัตวบาล คนที่ ๓ มีหน้าที่จับแพะเพื่อจำหน่ายและส่งมอบให้ผู้ซื้อตามหมายเลขที่ผู้ก่อเหตุแจ้ง แล้วผู้ซื้อจะไปจ่ายเงินที่สถานี เดิมไม่เคยจดบันทึกข้อมูลรายละเอียด หมายเลขแพะไว้ บันทึกแต่จำนวนตัวแพะคงเหลือในแต่ละวันไม่รวมแพะที่จำหน่ายไป แต่หลังจากมีเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เข้ามาตรวจสอบกรณีแพะสูญหาย จึงบันทึกไว้ในสมุดประจำคอก เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละวันมีการจำหน่ายแพะหมายเลขอะไร ส่วนกรณีแพะสูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ และตายแต่ไม่ได้ดำเนินการรายงานและจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนนั้น ส่วนที่บันทึกไว้ มีเฉพาะสัตว์ตาย ลูกสัตว์เกิดใหม่ ต้องลงบันทึกในสมุดประจำคอกทุกครั้ง เมื่อลงแล้ว จะไม่สามารถแก้ไขได้โดยจดไว้เพียงสั้นๆ ว่าตายที่ไหน เมื่อไร แล้วรายงานให้ผู้ก่อเหตุทราบ

๒.๖ พนักงานผู้ช่วยสัตวบาล คนที่ ๔ ได้รับมอบให้ทำรายงานแพะตาย พิมพ์รูปถ่ายแพะ ประกอบกับบันทึกข้อความรายงานสัตว์ตายจากเจ้าหน้าที่ประจำคอก โดยเสนอให้ผู้ก่อเหตุตรวจสอบความถูกต้องก่อน เพื่อขออนุมัติต่อไป ส่วนแพะที่ตายจะเก็บรวบรวมเอง เมื่อสิ้นปีจะนำไปเก็บรวบรวมที่ห้องเก็บเอกสาร

๒.๗ พนักงานผู้ช่วยสัตวบาล คนที่ ๕ ปฏิบัติงานระหว่าง ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีหน้าที่รับผิดชอบ ควบคุมคulling รวมทั้งการเบิกจ่ายยา ดูแลความสะอาดบริเวณโรงพยาบาลสัตว์โดยรอบและรวบรวมเอกสารทะเบียนสัตว์เพื่อรวบรวมเป็นรายงานเดือน และมีหน้าที่ดูแลการเลี้ยงแพะ ให้อาหารสัตว์ เมื่อสัตว์ป่วยมีการลงบันทึก ประวัติการรักษาในสมุดประจำคอก โดยจะลงข้อมูลทั้งสัตว์เกิดใหม่ สัตว์ป่วย สัตว์ตาย แล้วแจ้งให้ผู้รวบรวมรายงาน ซึ่งเป็นหัวหน้างานให้ทราบและหัวหน้างานก็จะรายงานให้ผู้ควบคุม และผู้บังคับบัญชาตามลำดับ โดยสมุดประจำคอกสัตว์จะมีการเปลี่ยนปีละเล่ม รูปแบบการบันทึก จะแบ่งส่วนบันทึก จำนวนพ่อแม่พันธุ์ ลูกเกิดใหม่ สัตว์ตาย สัตว์ขาย เป็นต้น และกรณีสัตว์ตายก็จะมีกรบันทึกทุกครั้งที่มีเหตุการณ์ดังกล่าว

๒.๗ ข้าราชการบำนาญ อดีตหัวหน้าสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ผู้บังคับบัญชา ในระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๙ ในขณะที่เกิดเหตุมีแพะรับโอนจากสถานีบำรุงสัตว์อื่น จำนวน ๔ ตัว และแพะที่เกิดขึ้นในสถานี จำนวน ๑๓ ตัว มีทั้งพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ซึ่งได้มอบหมายให้พนักงานสัตวบาล ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูแพะ การจัดการฟาร์ม ดูแลการเลี้ยงสัตว์ การเก็บข้อมูล การให้อาหาร การขออนุมัติคัดสัตว์ออกจากทะเบียน เพื่อให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีแพะพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ แพะรุ่น และลูกแพะ ประมาณ ๑๐๐ กว่าตัว ต่อมาได้ส่งมอบทรัพย์สินทางราชการของสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ทั้งหมด ให้หัวหน้าสถานีวิจัยคนใหม่ เนื่องจากย้าย ซึ่งในนั้นมีครุภัณฑ์สัตว์ (แพะ) เป็นแพะพ่อพันธุ์ จำนวน ๖๖ ตัว แพะแม่พันธุ์ จำนวน ๓ ตัว แพะรุ่นเพศเมีย จำนวน ๑๓ ตัว ลูกแพะ ๑-๓ เดือน จำนวน ๔๒ ตัวรวมทั้งสิ้น ๑๒๔ ตัว ซึ่งที่จริงต้องเป็นพ่อพันธุ์ จำนวน ๓ ตัว แพะแม่พันธุ์ จำนวน ๖๖ ตัว เพียงแต่การส่งมอบคาดเคลื่อน

๒.๘ ข้าราชการบำนาญ อดีตหัวหน้าสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ผู้บังคับบัญชา ในระหว่างวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึง ๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ระหว่างที่รับราชการอยู่ในตำแหน่งหัวหน้า มีแพะแม่พันธุ์ พ่อพันธุ์ พันธุ์แองโกลนูเบียน พันธุ์ซาแนน มาเลี้ยงได้ป่วยตาย มีการฝังซากตามระเบียบ และมีการจำหน่ายแพะบางส่วน แต่จำไม่ได้ว่ากี่ตัว แต่ยืนยันว่า แพะที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้จำหน่ายไปแล้ว โดยให้ผู้ก่อเหตุ เป็นคนดำเนินการ ส่วนกรณีแพะที่สูญหายนั้น อาจไม่สูญหาย แต่เกิดจากการหาเอกสารหลักฐานไม่พบ

๒.๙ หัวหน้าสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ผู้บังคับบัญชา ในระหว่างวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ในระหว่างดำรงตำแหน่งได้รับการรายงานว่ามีแพะตาย ๑ ตัว และได้สั่งการให้ผู้ก่อเหตุส่งซากแพะไปชันสูตรโรคที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้แล้ว

๒.๑๐ หัวหน้าสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ผู้บังคับบัญชา ในระหว่างวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ กรณีสัตว์ป่วยตายและการจำหน่ายทะเบียน (Little Polly ๙) บันทึกข้อความของสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ เรื่อง รายงานสอบหาข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบละเมิด กรณีสัตว์ป่วยตายและการจำหน่ายทะเบียน (Blue ๒๖) บันทึกข้อความของสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ เรื่อง รายงานสอบหาข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดกรณีสัตว์ป่วยตาย และการจำหน่ายทะเบียน (Blue ๓๘) และบันทึกข้อความของสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ เรื่อง รายงาน

สอบหาข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีสัตว์ป่วยตายและการจำหน่ายทะเบียน (Blue ๑๐) ที่ไม่ได้ลงลายมือชื่อเพราะเอกสารยังไม่ถูกต้องครบถ้วน เช่น คณะกรรมการยังไม่ลงลายมือ ไม่มีภาพถ่าย ไม่มีใบชันสูตรซากสัตว์ เป็นต้น

๒.๑๑ หัวหน้าสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ผู้บังคับบัญชา ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึง ปัจจุบัน ได้เรียกค้นเอกสารที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเกิดขึ้นในขณะที่หัวหน้าสถานีฯ หลายคน รวมประมาณ ๑๒ ปี ทำให้หาเอกสารเป็นไปได้อ่อนข้านยาก พบเอกสารหลักฐานการจำหน่ายแพะ และหลักฐานแพะตายจำนวนหลาย ๑๐ ตัว

๓. การเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ได้พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ความเสียหายและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสารเสร็จแล้ว ได้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่สนับสนุน^๓ มีเหตุอันควรเชื่อว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ผู้กำกับดูแลที่ไม่ติดตาม หรือควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบพัสดุ ทำให้การจัดทำทะเบียนประจำคอกบันทึกไม่เรียบร้อย และไม่สมบูรณ์ อีกทั้งทะเบียนคุมประจำคอกแพะหาย ทำให้การบันทึกสูญหาย ไม่ต่อเนื่องและข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน จึงไม่สามารถหาเอกสารหลักฐานในการขออนุมัติจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนได้ และคณะกรรมการยังพบหลักฐานเพิ่มเติมว่ามีแพะตายแต่ไม่ได้รายงานและจำหน่ายสัตว์ตายออกจากทะเบียนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ จำนวน ๗ ตัว และหลักฐานของแพะที่สูญหาย หรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๑๒ ตัว นอกจากนั้นไม่พบหลักฐานการตาย การจำหน่ายออกจากทะเบียน หรือพบหลักฐานแต่หลักฐานขาดความน่าเชื่อถือ จึงสรุปได้ว่ามีแพะขาดจากบัญชี ทั้งหมดจำนวน ๑๒ ตัว มีรายละเอียดดังนี้

๑. แพะนำเข้าจากต่างประเทศ จำนวน ๕ ตัว ตัวละ ๓๘,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๙๐,๐๐๐ บาท
๒. แพะเพศผู้ จำนวน ๒๘ ตัว เป็นเงิน ๔๐,๗๒๐ บาท
๓. แพะเพศเมีย จำนวน ๔๘ ตัว เป็นเงิน ๕๘,๒๔๐ บาท

ผลของความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากแพะที่ตาย สูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ เกิดจากสาเหตุแพะตายแต่ไม่ลงบันทึกในสมุดประจำคอก และไม่พบหลักฐานการตาย-การจำหน่ายออกจากทะเบียน หรือพบหลักฐานแต่หลักฐานขาดความน่าเชื่อถือ เป็นจำนวน ๑๒ ตัว รวมมูลค่าความเสียหายคิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๕๕,๑๒๐ บาท

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงมีความเห็นว่าผู้ก่อเหตุ เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย โดยผู้ก่อเหตุเป็นข้าราชการ ซึ่งมีหน้าที่เลี้ยงดู ควบคุมดูแลการเลี้ยงแพะ กระทำการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้แพะ

^๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๑๖

ซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย ให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน คืนให้กับทางราชการตามสัดส่วนการรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงิน ๑๕๕,๑๒๐ บาท และเห็นควรให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีหน้าที่กำกับดูแล ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๓ รับผิดชอบตามสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ตามความเสียหายที่แท้จริงในแต่ละช่วงที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีหน้าที่กำกับดูแล เนื่องจากไม่ควบคุม กำกับดูแล ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการไปตามระเบียบของทางราชการ จึงมีส่วนต้องร่วมรับผิดชอบ ตามสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๔. ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด

เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วจะวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งผู้แต่งตั้งเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ให้ผู้ก่อเหตุรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้กับทางราชการตามสัดส่วนการรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงิน ๑๕๕,๑๒๐ บาท และให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีหน้าที่กำกับดูแล ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๓ จำนวน ๔ ราย รับผิดชอบตามสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ตามความเสียหายที่แท้จริงในแต่ละช่วง ทั้งนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๑๗ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งจะต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลัง เพื่อตรวจสอบภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติ และให้การพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กระทรวงการคลังจึงกำหนดความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ กรณีความเสียหายเกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต หรือมีสาเหตุมาจากการที่เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี หรือข้อบังคับต่างๆ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ สำหรับส่วนราชการ ที่มีค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๕. ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องนำเงินมาชดใช้คืนแก่ทางราชการ

ภายหลังจากที่คณะกรรมการเสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งให้วินิจฉัยสั่งการและผู้แต่งตั้งได้เห็นชอบให้ผู้ก่อเหตุและผู้ที่เกี่ยวข้อง ชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการตามสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด คือให้ผู้ก่อเหตุหรือผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้กับทางราชการชดใช้ค่าเสียหายร้อยละแปดสิบของจำนวนความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๔,๐๙๖ บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นสี่พันเก้าสิบบาทถ้วน) ส่วนผู้บังคับบัญชาทั้ง ๔ ราย ให้ชดใช้ค่าเสียหายร้อยละยี่สิบ ของจำนวนความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท ตามสัดส่วน ที่แต่ละบุคคลทำหน้าที่ กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ในช่วงวัน เวลา เกิดเหตุ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบหนังสือกระทรวงการคลังด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่องแนวทางกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๖. แจ้งคำสั่งแก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ได้แจ้งคำสั่งให้ผู้ก่อเหตุและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ โดยให้นำเงินมาชดใช้ให้กรมปศุสัตว์ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง โดยได้แจ้งสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินัยร้อยทุกข์และฟ้องคดีต่อศาล สิทธิที่จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งได้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่งไปพร้อมกัน^๔

ภายหลังได้แจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และผู้กระทำละเมิดและผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวได้นำเงินมาชดใช้คืนแก่ทางราชการเต็มจำนวนตามสัดส่วนที่กรมปศุสัตว์เรียกให้ชดใช้แล้ว และผู้ขอรับการประเมินได้รายงานให้กรมบัญชีกลางทราบตามลำดับ

^๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๑๙

บทที่ ๔

การพิจารณาความรับผิดทางละเมิด

การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ผู้ขอรับการประเมินต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- องค์ประกอบความรับผิดทางละเมิด
- การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- การพิจารณากำหนดโทษ

๑. องค์ประกอบความรับผิดทางละเมิด ประกอบด้วย

ความรับผิดของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่
- การกระทำเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
- จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
- ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

๑.๑ ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่

คำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ หมายความถึง ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

ผู้ก่อเหตุ เป็นข้าราชการพลเรือน ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ นักวิชาการสัตวบาล) สังกัดสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะหัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานผลิตพันธุ์สัตว์ หัวหน้างานผลิตพันธุ์โคเนื้อ หัวหน้างานผลิตพันธุ์แพะ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ เช่น กำกับดูแล ติดตาม การผลิตสัตว์ การจัดการฟาร์ม ปรับปรุงพันธุ์สัตว์ สุขภาพสัตว์ จัดทำทะเบียนประวัติสัตว์ ขออนุมัติจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียน และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ผู้ก่อเหตุ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ ตามนิยามความหมายของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

๑.๒ การกระทำละเมิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ มีหลักสำคัญว่า ความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะเรียกร้องเอาแก่เจ้าหน้าที่ได้เฉพาะกรณีความเสียหายได้เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ และต้องกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น โดยการกระทำดังกล่าวหมายความรวมถึงการละเว้นหรือการงดเว้นการกระทำด้วย

ซึ่งการกระทำโดยดเว้นนั้นเป็นหน้าที่โดยเฉพาะที่ต้องทำเพื่อป้องกันผล ส่วนหน้าที่ของการกระทำโดยละเว้นนั้น เป็นหน้าที่โดยทั่วไป

ผู้ก่อเหตุ ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบงานผลิตพันธุ์แพะ ตั้งแต่การผลิตจนถึงการจำหน่าย รวมทั้งงานอื่นๆ ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ ยกเลิกโดยระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่และกรอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมาย ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นข้อปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ให้กระทำการหรือไม่ให้กระทำการโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ซึ่งหากมีแพะตายหรือสูญหาย ผู้ก่อเหตุเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลหรือรับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยข้อ ๑๐ ระเบียบดังกล่าว กำหนดว่า เมื่อมีสัตว์ตายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องรีบรายงานหัวหน้าหน่วยงาน และให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น เพื่อหาสาเหตุการตาย หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าสัตว์ตายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ หรือไม่ และกรณีสัตว์สูญหาย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรีบรายงานหัวหน้าหน่วยงานและให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง หาสาเหตุที่สัตว์สูญหาย และสรุปรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่กรมปศุสัตว์มอบหมายโดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ตามข้อ ๑๓ ของระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐

๑.๓ จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

จงใจ หมายถึง การรู้สำนึกถึงผลเสียหายอันเกิดจากการกระทำของตน แต่หมายรวมไปถึงว่าต้องเจازจงใจให้เกิดผล เสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นโดยเฉพาะ

ประมาทเลินเล่อ หมายถึง การกระทำที่ไม่จงใจ แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นวานั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอก็ไม่

ผู้ก่อเหตุ รับราชการตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาล เริ่มรับราชการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะหัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานผลิตพันธุ์สัตว์ หัวหน้างานผลิตพันธุ์โคเนื้อ หัวหน้างานผลิตพันธุ์แพะ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ เช่น กำกับดูแล ติดตาม การผลิตสัตว์ การจัดการฟาร์ม ปรับปรุงพันธุ์สัตว์ สุขภาพสัตว์ จัดทำทะเบียนประวัติสัตว์ ขออนุมัติจำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียน และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น โดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ปฏิบัติ และกำกับและควบคุม การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานราชการของหน่วยงานแพะ ผู้ก่อเหตุจึงเป็นผู้มีวิชาชีพ มีความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ เป็นพิเศษมากกว่าข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างทั่วไป ประกอบกับปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาานาน จึงควรที่จะต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้การจัดทำทะเบียนสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

ผู้ก่อเหตุ ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแล ติดตามการจัดทำรายงานหรือหลักฐาน การจำหน่ายหรือตายของแพะ และจัดทำทะเบียนประจำคอกสัตว์ไม่เป็นไปตามระเบียบ สำนักนายกรัชมณฑลว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัต สัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ เช่น การจำหน่ายแพะบางส่วนบันทึกอยู่ในทะเบียนประจำคอก บางส่วนไม่พบหลักฐาน และบางส่วนสูญหาย ทำให้การบันทึกข้อมูลแพะไม่ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน และเป็นเหตุให้แพะสูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๖๒ ตัว การกระทำของผู้ก่อเหตุ จึงเป็นการกระทำที่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เมื่อความประมาทเลินเล่อ นั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน จึงเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ในกรณีที่มีสัตว์ตายหรือสูญหาย แต่ผู้ก่อเหตุไม่รายงานและดำเนินการตามนโยบาย หรือแนวปฏิบัติที่ระเบียบที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้ล่วงหน้าเลยติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เมื่อมีการ ตรวจสอบ ผู้ก่อเหตุไม่สามารถแสดงพยานหลักฐานโต้แย้งได้ คณะกรรมการจึงสันนิษฐานว่าแพะ ทั้ง ๖๒ ตัวนั้นสูญหายทั้งหมด พฤติการณ์การปล่อยปละละเลยดังกล่าวนี้ แม้กระทำให้ได้กระทำโดยจงใจ แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งผู้ก่อเหตุต้องมีตามวิสัยหรือพฤติการณ์ และหากใช้ ความระมัดระวัง แม้เพียงเล็กน้อยอาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับหาได้ใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นไม่ กระทำการดังกล่าวของผู้ก่อเหตุจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และเป็น การปฏิบัติหน้าที่อันเกิดจากการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ

๑.๔ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

หลักการสำคัญของการกระทำที่จะเป็นความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น ต้องพิจารณาจากผลของการกระทำว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือไม่ ประการใด และเมื่อสามารถสรุปผลความเสียหายที่เกิดขึ้นได้แล้ว จึงจะนำไปพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดต่อไป

๒. การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ผู้ขอรับการประเมิน มีความเห็นว่า ความยุ่งยากในการสอบสวนกรณีแพะสูญหาย ไปจากสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ นอกจากต้องพิจารณาตามองค์ประกอบของความผิดข้างต้นแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ความเสียหายเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

ภายหลังจากที่ผู้ขอรับการประเมินได้รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความจริง ด้วยการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดและรอบคอบ รับฟังพยานหลักฐาน รวมทั้งการให้ สิทธิแก่ผู้ก่อเหตุในการชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน และให้โอกาสในการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ ตามความเหมาะสม โดยไม่จำกัดผูกพันอยู่กับพยานหลักฐานของคู่กรณี ตลอดจนการสอบพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ขอข้อเท็จจริงจากหน่วยงานรัฐ การให้ผู้ครอบครอง ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือแม้กระทั่งการออกไปตรวจสอบสถานที่ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่จะใช้ในการพิจารณา พบว่า

ในช่วงระยะเวลา ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๖ แพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ก่อเหตุ ตาย สูญหายหรือจำหน่ายออกจากทะเบียนโดยไม่มีหลักฐาน

ประกอบการ และไม่ได้พบหลักฐานการจัดทำเอกสารรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง และขออนุมัติ
 จำหน่ายออกจากทะเบียนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบ
 ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัตและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัต
 และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ จำนวน ๘๑ ตัว มูลค่าความเสียหายเป็นเงิน ๒๘๘,๙๖๐ บาท ซึ่งเกิดจากผู้ก่อ
 เหตุได้ปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ มาเป็นระยะเวลาานาน ซึ่งผู้ก่อเหตุยอมรับผิด
 และยินยอมชดใช้เงินกรณีแพะสูญหายตามที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมาตรวจสอบเบื้องต้น
 แต่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ได้ตรวจสอบพยานเอกสารต่าง ๆ
 พบพยานหลักฐานเอกสารการจำหน่ายแพะเพิ่มเติม ตามหลักฐานใบเสร็จรับเงิน กรณีการจำหน่ายแพะ
 จำนวน ๑๒ ตัว และมีหลักฐานการตายเป็นใบชันสูตรซาก ภาพถ่าย ประกอบตามรายงานสรุปรายการ
 แพะ จำนวน ๗ ตัว คงเหลือแพะที่ไม่พบหลักฐานการตาย หรือการจำหน่าย จำนวน ๖๒ ตัว จากจำนวน
 ๘๑ ตัว ซึ่งในจำนวน ๖๒ ตัว นี้มีสัตว์ตายแรกคลอด ตายก่อนหย่านม พ่อ-แม่พันธุ์ตาย จดไว้เป็นหลักฐาน
 ในสมุดประจำคอกจำนวน ๑๖ ตัว และบันทึกว่าเป็นแพะงานวิจัย และศึกษาซาก จำนวน ๑๒ ตัว
 ซึ่งผู้ก่อเหตุไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัตและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖
 และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคัตและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ เนื่องจากผู้ก่อเหตุเก็บเอกสาร
 ไม่เป็นระบบระเบียบ การกระทำทั้งหมดจึงเกิดขึ้นจากผู้ก่อเหตุซึ่งมีหน้าที่แต่ไม่ทำหน้าที่ตามคำสั่ง
 และระเบียบที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้จึงปรากฏหลักฐานบางส่วน ซึ่งบางส่วนเป็นเอกสารที่น่าพิสูจน์ว่าแพะ
 ตายจริง บางส่วนบันทึกไว้ไม่สมบูรณ์แต่เชื่อว่าตายจริง เช่น ใบชันสูตรสัตว์ เป็นต้น เมื่อการกระทำนั้น
 ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ ผู้ก่อเหตุ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่และมีหน้าที่กระทำ
 ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ใช่หน้าที่ทั่วไป ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้างานรับผิดชอบการ
 ผลิตพันธุ์แพะ โดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ปฏิบัติ และผู้กำกับ ควบคุม การปฏิบัติหน้าที่ของคณงาน
 หรือพนักงานสัตวบาล พนักงานสัตวบาลผู้ช่วย ลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยงานแพะ ไม่กำกับดูแล ติดตาม
 การผลิตสัตว์ ปล่อยปละละเลยการจัดทำทะเบียนประวัติสัตว์ให้เป็นปัจจุบัน ระเบียบกรมปศุสัตว์
 ว่าด้วยการคัตและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัตและจำหน่ายสัตว์
 พ.ศ.๒๕๕๐ ทำให้มีสัตว์ตาย สูญหายออกจากทะเบียนโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๖๒ ตัว ผู้ขอรับการ
 ประเมินจึงมีความเห็นว่า ผู้ก่อเหตุกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเป็นเหตุ
 ให้ทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย เห็นควรให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

ประเด็นที่ ๒ หากเกิดจากกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
 มีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด และเจ้าหน้าที่ใดบ้างต้องรับผิดชอบ
 ชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากเหตุดังกล่าว

ในกรณีที่การทำละเมิดเกิดจากการปฏิบัติในหน้าที่ หากเจ้าหน้าที่ใดปฏิบัติราชการ
 โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ
 กรณีเช่นนี้เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติ
 ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ โดยหน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการออกคำสั่งเรียกให้
 เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ได้ หากเป็นกรณีที่มีผู้ทำละเมิด
 ที่เป็นเจ้าหน้าที่มีหลายคน ก็ไม่นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในมูลละเมิดมาใช้บังคับกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่
 ทั้งหลายที่ทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหาย ตามมาตรา ๘ วรรคสี่

ผู้ขอรับการประเมินในฐานะกรรมการและเลขานุการมีความเห็นว่ามีบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนี้

๑. ผู้ก่อเหตุหรือผู้กระทำละเมิด

ในกรณีที่ทำให้การกระทำละเมิดเกิดจากการปฏิบัติในหน้าที่ หากเจ้าหน้าที่ใดปฏิบัติราชการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ กรณีเช่นนี้เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ โดยหน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งรับผิดชอบเพิ่มเติมจำนวนหรือบางส่วนก็ได้ หากเป็นกรณีที่มีผู้ทำละเมิดที่เป็นเจ้าหน้าที่มีหลายคน ก็ไม่นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในมูลละเมิดมาใช้บังคับกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่ทำการละเมิดชดเชยค่าเสียหาย ตามมาตรา ๘ วรรคสี่

ผู้ก่อเหตุ หรือผู้กระทำละเมิด รับราชการตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาล ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานและในฐานะหัวหน้างานวิชาการด้านสัตวบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการการผลิตพันธุ์แพะ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายโดยต้องดำเนินการตามกฎหมายที่รับผิดชอบและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การผลิตปศุสัตว์ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการทำงาน ผู้ก่อเหตุ จึงเป็นผู้มีวิชาชีพ และมีความชำนาญเป็นพิเศษมากกว่าข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างทั่วไป ประกอบกับปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จึงควรที่จะต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้การจัดทำทะเบียนสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

ผู้ก่อเหตุ ปล่อยปละละเลยไม่เอาใจในหน้าที่การงานตามวิสัยหรือตามมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของความผิด ผู้ก่อเหตุเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ด้วยการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ และผลแห่งการกระทำก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ เนื่องจากมีสัตว์ขาดไปจากบัญชี เป็นจำนวน ๖๒ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท ผู้ขอรับการประเมินจึงมีความเห็นว่ามีผู้ก่อเหตุควรรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้กับทางราชการ

๒. ผู้บังคับบัญชา

ผู้ขอรับการประเมินในฐานะกรรมการและเลขานุการ มีความเห็นว่ามีผู้บังคับบัญชาซึ่งปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล แนะนำและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญสูงมากในงานวิชาการด้านสัตวบาลปฏิบัติงาน ไม่ควบคุมดูแล ปล่อยให้ผู้ก่อเหตุซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาจัดทำรายงานหรือหลักฐานการจำหน่ายหรือตายของแพะ และจัดทำทะเบียนประจำคอกสัตว์ไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นเหตุให้แพะสูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๖๒ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท ซึ่งในกรณีมีสัตว์ตายหรือมีสัตว์สูญหาย จะต้องมีการรายงานให้ผู้บังคับบัญชา ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อตรวจสอบ

ข้อเท็จจริงเพื่อหาสาเหตุของการตายของสัตว์ หรือหากพบว่า มีสัตว์สูญหายจะต้องรีบรายงานหัวหน้าหน่วยงาน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาสาเหตุที่สัตว์ตายหรือสูญหาย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ แต่กลับไม่พบเอกสาร หรือหนังสือใดที่แสดงถึงการสั่งการให้ดำเนินการดังกล่าว ทั้งที่มีรายงานประจำเดือนทุกเดือน ถ้าผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องได้ใช้ความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยอย่างผู้บังคับบัญชาพึงมี ก็ควรจะตรวจสอบเข้าไปกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะสัตว์ในแต่ละปีที่เลี้ยงไว้ที่สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ ต้องมีการเกิดการตายการจำหน่ายสัตว์ออกไปให้แก่เกษตรกรอย่างแน่นอน แต่กลับเพิกเฉยให้ผู้ก่อเหตุหรือผู้กระทำละเมิดดำเนินการมาตั้งแต่ต้น จนถึงการจำหน่ายสัตว์และรายงานให้ยอดรายงานที่ได้ไม่ตรงกับยอดการจำหน่าย และจำนวนสัตว์ตาย สับสนไปหมด จึงเห็นได้ว่าสัตว์สูญหายและสัตว์ตายค่อนข้างสูง ในขณะที่ตรวจสอบภายในและคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเข้าไปตรวจสอบพบเอกสารการจำหน่ายสัตว์ และเอกสารการตายของสัตว์ที่ไม่ได้เก็บไว้อย่างเป็นระบบ ทำให้ยอดการสูญหายของสัตว์ลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ได้เข้าไปสอบสวนก็ยังตรวจสอบพบเอกสารดังกล่าวเพิ่ม แม้ยอดสัตว์ลดลงเหลือเพียง ๖๒ ตัว แต่ความเสียหายยังคงมีอยู่จึงต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น พฤติการณ์จึงถือได้ว่าประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างร้ายแรง และเป็นเหตุให้ทางราชการเกิดความเสียหาย โดยในช่วง ปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๓ มีผู้บังคับบัญชาจำนวน ๔ ซึ่งจากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าแพะนั้นสูญหายช่วงวันและเวลาใดที่แน่นอน ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการส่งมอบงานในขณะที่ย้ายหรือเกษียณไปนั้นแพะมีการสูญหายหรือไม่ จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ก่อเหตุตามสัดส่วนความรับผิดชอบ

ผู้ขอรับการประเมินจึงได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ กำกับ ดูแล ผู้ก่อเหตุ และผู้บังคับบัญชาได้ทราบระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ได้กำหนดไว้ แต่กลับปล่อยปละละเลยไม่กำกับดูแล ไม่ตรวจสอบ เป็นการกระทำการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ก่อเหตุ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบ ทางละเมิด ที่ได้กำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหาย โดยให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ รายได้ฐานะครอบครัวและความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย เพื่อนำมาประกอบให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ก่อเหตุหรือผู้กระทำละเมิด รวมถึงผู้บังคับบัญชาที่จะต้องร่วมรับผิดชอบให้ได้รับความเป็นธรรมด้วย และคณะกรรมการสอบสวนเห็นด้วยกับผู้ขอรับการประเมิน

๓. เจ้าพนักงานสัตวบาล เจ้าหน้าที่บริหารงานสัตวบาล เจ้าหน้าที่สัตวบาล หรือเจ้าหน้าที่บริหารงานปศุสัตว์

ความยุ่งยากอยู่ที่ว่าคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด จะให้คนงานผู้เลี้ยงดูแพะทั้งกรayerร่วมรับผิดชอบกับผู้ก่อเหตุหรือไม่ ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่า คนเลี้ยงแพะมีหน้าที่เลี้ยงและดูแลแพะให้กับสถานีโดยปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้ก่อเหตุว่าให้ปฏิบัติอย่างไร ไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือควบคุม แม้กระทั่งการเลี้ยงแพะ การนำไปเลี้ยงดูในแปลงหญ้าของสถานี ก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้ก่อเหตุอย่างเคร่งครัด ผู้เลี้ยงแพะจึงเป็นเพียงเครื่องมือในการดำเนินการอย่างหนึ่ง ที่ให้ผู้ก่อเหตุดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำทะเบียนคุมสัตว์ และมีบางส่วนได้มีการบันทึกข้อมูลสัตว์ประจำคอกไว้ แสดงให้เห็นถึงการใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น

แพะที่นำไปเลี้ยงไม่ปรากฏว่าสูญหายจากการนำไปเลี้ยงดูแต่อย่างใด แต่เกิดจากสัตว์จำหน่ายและตายของสัตว์ ซึ่งเมื่อสัตว์ตายผู้เลี้ยงมีหน้าที่รายงาน ผู้เลี้ยงยังรายงานและจดบันทึกไว้ในสมุดประจำคอก แล้วรายงานให้ผู้ก่อเหตุทราบ ซึ่งเป็นหน้าที่ผู้ก่อเหตุจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ แต่ผู้ก่อเหตุก็ไม่ได้ดำเนินการ ผู้ขอรับการประเมินจึงได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนว่าเกิดจากปฏิบัติหน้าที่โดยตรงของผู้ก่อเหตุ มิใช่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เลี้ยงจึงไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนนี้ด้วย และในที่ประชุมคณะกรรมการมีมติเอกฉันท์เห็นด้วยกับความเห็นของผู้ขอรับการประเมิน

นอกจากนี้ผู้ขอรับการประเมินยังเห็นว่าความยุ่งยากอยู่ที่พิจารณาจากเอกสารหลักฐานบางส่วนไม่ครบหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้ ผู้ขอรับการประเมินจึงต้องพิจารณาพยานอื่น ๆ มาประกอบสนับสนุนน่าเชื่อว่าแพะตายจริง ต้องใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบ และสมเหตุสมผลเพราะมิฉะนั้นจะเป็นหลักฐานให้หน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นข้อสันนิษฐานการตายที่ไม่ทำให้ถูกระเบียบต่อไป

๓. การพิจารณากำหนดโทษสำหรับความผิดทางละเมิด

เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้สรุปผลความเสียหายที่เกิดขึ้น และมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการปฏิบัติราชการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ โดยหน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ได้ หากเป็นกรณีที่มีผู้ทำละเมิดที่เป็นเจ้าหน้าที่มีหลายคน ก็ไม่นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในมูลละเมิดมาใช้บังคับกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่ทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหาย ตามมาตรา ๘ วรยศี

การพิจารณากำหนดโทษสำหรับความผิดทางละเมิดจะต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ที่กระทำหรือละเว้นการกระทำว่าครบองค์ประกอบความผิดในฐานนั้นหรือไม่ เพียงใด หากไม่ครบองค์ประกอบความผิด จะถือว่าเป็นความผิดไม่ได้ ผู้ขอรับการประเมินจึงต้องใช้พื้นฐานทางทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ ดังนี้

๑. หลักการพิจารณาความผิด โดยคำนึงถึงหลักนิติธรรม เพราะการที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาทั้งข้อเท็จจริงข้อกฎหมายตามตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยต้องพิจารณาอย่างละเอียดและรอบคอบ ให้ครบทุกข้อกล่าวหาและประเด็นความผิดว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยในเรื่องที่สอบสวน เพื่อให้ครบองค์ประกอบของความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัยกรณีใดตามมาตราใด

๒. หลักการพิจารณากำหนดโทษ โดยพิจารณาภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เช่น ลักษณะของการกระทำผิด ผลแห่งการกระทำผิด คุณความดีของผู้กระทำผิด การรู้หรือไม่รู้ว่า การกระทำนั้นเป็นความผิด เหตุเบี่ยงหลังการกระทำผิด มติคณะรัฐมนตรี หรือ มติ ก.พ. เป็นต้น มาคำนึงประกอบด้วย และที่สำคัญต้องคำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงมีเหตุอันควรลดหย่อน เพื่อให้การลงโทษเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมตามหลักความเป็นธรรม ดังนั้น เพื่อให้การลงโทษไม่เกินไปจากความเป็นจริง นอกจากต้องพิจารณากำหนดโทษตามหลักนิติธรรมแล้ว ต้องคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม และหลักความเป็นธรรมด้วย เพราะถ้าลงโทษผิดไป ผลกระทบจะเกิดขึ้นอย่างมากมาย

ทั้งบุคคลที่ถูกลงโทษ ฐานะทางสังคม และความสัมพันธ์ทางครอบครัว จึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ ต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและเจตนาที่แท้จริงที่ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำลงไปนั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และเกิดจากการปฏิบัติด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งจะดำเนินการออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลก่อนขาดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ ซึ่งในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้ แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพคุณภาพปริมาณ และลักษณะเดียวกัน กับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สิน ส่วนราชการ หรือหน่วยงานรัฐนั้น จะต้องจัดให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการ หรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ และในการทำสัญญา ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควร จะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ผู้ขอรับการประเมิน ได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้ก่อเหตุ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานผลิตพันธุ์แพะ เลี้ยงดู ควบคุมดูแลการเลี้ยงแพะ กระทำการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้แพะของทางราชการได้รับความเสียหาย กรณีแพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ สูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ จำนวน ๖๒ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท ให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้กับทางราชการตามสัดส่วนการรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงิน ๑๕๕,๑๒๐ บาท และให้ผู้บังคับบัญชาในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๓ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล แต่ปล่อยให้ผู้ก่อเหตุซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาจัดทำรายงานหรือหลักฐานการจำหน่ายหรือตายของแพะ และจัดทำทะเบียนประจำคอกสัตว์ไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ จำนวน ๔ คน รับผิดชอบตามสัดส่วนรวมร้อยละ ๒๐ โดยเทียบเคียงตามแนวทางการกำหนดสัดส่วน ความรับผิดชอบทางละเมิด ของกระทรวงการคลัง เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ ซึ่งคณะกรรมการเห็นด้วยกับผู้ขอรับการประเมินในฐานะกรรมการและเลขานุการว่าเหมาะสม และเป็นธรรมแล้ว ตามพฤติการณ์การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำลงไป

๔. ความยุ่งยากในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด

ความยุ่งยากในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดที่ผู้ขอรับการประเมินจะนำมา วิเคราะห์ให้ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนว่า มีพฤติการณ์จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่าง ร้ายแรงหรือไม่ เพียงใด โดยต้องพิจารณาที่ปรากฏจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่ได้กระทำขึ้น ซึ่งปรากฏจากการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มาจากการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะพยาน

เอกสาร พยานบุคคล และพยานหลักฐานอื่น ๆ ในช่วงระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น แต่เรื่องดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดมานานถึง ๑๐ ปี การแสวงหาพยานต่าง ๆ ค่อนข้างยุ่งยากมาก เช่น ข้าราชการที่เกี่ยวข้องได้ย้ายไปรับราชการที่อื่น พนักงานที่รับผิดชอบลาออก ผู้บังคับบัญชาได้เกษียณอายุราชการ ทำให้ขาดการต่อเนื่อง การพิสูจน์หลักฐานต่าง ๆ ค่อนข้างยุ่งยากเนื่องจากพยานเอกสารสูญหาย ผู้ขอรับการประเมินต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ รัดกุม และต้องอาศัยประสบการณ์จากการสอบสวนที่ปรากฏจากพยานเอกสารที่มีอยู่ ดังนี้ได้ตรวจสอบพยานเอกสารต่าง ๆ พบพยานหลักฐานเอกสารการจำหน่ายแพะเพิ่มเติม ตามหลักฐานใบเสร็จรับเงิน กรณีการจำหน่ายแพะ จำนวน ๑๒ ตัว และมีหลักฐานการตายเป็นใบชันสูตรซาก ภาพถ่าย ประกอบตามรายงานสรุปรายการ แพะ จำนวน ๗ ตัว คงเหลือแพะที่ไม่พบหลักฐานการตาย หรือการจำหน่าย จำนวน ๖๒ ตัว จากจำนวน ๘๑ ตัว ซึ่งในจำนวน ๖๒ ตัว นี้มีสัตว์ตายแรกคลอด ตายก่อนหย่านม พ่อ-แม่พันธุ์ตาย จดไว้เป็นหลักฐานในสมุดประจำคอก จำนวน ๑๖ ตัว และบันทึกว่าเป็นแพะงานวิจัย และศึกษาซาก จำนวน ๑๒ ตัว ซึ่งผู้ก่อเหตุไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ และระเบียบกรมปศุสัตว์

ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ เนื่องจากผู้ก่อเหตุเก็บเอกสารไม่เป็นระบบระเบียบ การกระทำทั้งหมดจึงเกิดขึ้นจากผู้ก่อเหตุ ซึ่งมีหน้าที่แต่ไม่ทำหน้าที่ตามคำสั่งและระเบียบที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้จึงปรากฏหลักฐานบางส่วน ซึ่งบางส่วนเป็นเอกสารที่น่าพิสูจน์ว่าแพะตายจริง บางส่วนบันทึกไว้ไม่สมบูรณ์แต่เชื่อว่าตายจริง เช่น ใบชันสูตรสัตว์ เป็นต้น ความยุ่งยากจึงอยู่ที่พยานเอกสาร

พยานเอกสาร

พยานเอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารมหาชนอย่างหนึ่ง ซึ่งเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้น หรือรับรอง หรือสำเนารับรองถูกต้องแห่งเอกสาร ซึ่งกฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงและถูกต้องตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๒๗ คือเป็นเอกสารที่ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องที่แท้จริงได้นั่นเอง เรื่องนี้ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่าแพะสูญหายเกิดเอกสารหาไม่เจอไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบพัสดุในการจัดเก็บเอกสาร ทั้งเวลาที่เกิดขึ้นมานานพบ

๑. เอกสารต้นขั้วการจำหน่ายสัตว์ แต่ไม่พบเอกสารและขั้นตอนการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ที่ต้องมีกระบวนการหลายขั้นตอน เอกสารได้สูญหายหาไม่พบเนื่องจาก ไม่จัดเก็บไว้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ขอรับการประเมินจึงต้องพิจารณาถึงพยานหลักฐานที่คงอยู่ว่าต้นขั้วใบเสร็จเป็นเอกสารของทางราชการและเป็นเอกสารมหาชน ที่สามารถพิสูจน์ความแท้จริงและถูกต้องได้ แม้ไม่มีเอกสารอื่นมาประกอบก็น่าเชื่อว่าสัตว์ตัวนั้นได้จำหน่ายไปจริง ไม่ได้สูญหายแต่อย่างใด

๒. เอกสารที่เป็นสมุดประจำคอกสัตว์ เป็นเอกสารที่ผู้เลี้ยงสัตว์ได้บันทึกไว้ประจำคอก เวลาสัตว์เกิด สัตว์เจ็บป่วย และสัตว์ตาย ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่าสมุดบันทึกเป็นเอกสารที่ทำขึ้นเอง ไม่ใช่เอกสารทางราชการอย่างต้นขั้วใบเสร็จ แม้จะมีการบันทึกไว้ในสมุดประจำคอกแต่ผู้บันทึกอาจจะมีการบันทึกย้อนหลังได้ จึงต้องอาศัยพยานประกอบอื่นมาสนับสนุนพยานหลักฐานหลักให้มีน้ำหนัก มั่งคั่งจึงจะพอรับฟังได้ว่าสัตว์ตายจริง แต่ปรากฏว่าไม่มีเอกสารหรือพยานอื่นใดมาสนับสนุนเช่น ภาพถ่าย สัตว์ในขณะที่ตาย สถานที่ฟังกากสัตว์ เป็นต้น ที่จะทำให้น้ำหนักพยานน่ารับฟังผู้ขอรับการประเมิน จึงเสนอต่อคณะกรรมการว่าไม่ควรรับฟัง

ความยุ่งยากอีกประการว่าผู้เลี้ยงแพะของสถานนี้มีตำแหน่งเป็นพนักงานผู้ช่วยสัตวบาลที่เป็นคนงานผู้เลี้ยงดูแลแพะทั้งกรายร่วมรับผิดชอบกับผู้ก่อเหตุหรือไม่ ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่า คนเลี้ยงแพะมีหน้าที่เลี้ยงและดูแลแพะให้กับสถานี่ฯ ก็ตามแต่ในทางปฏิบัติได้ปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้ก่อเหตุว่าให้ปฏิบัติอย่างไร ก็ปฏิบัติไปตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือควบคุม แม้กระทั่งการเลี้ยงแพะการนำไปเลี้ยงดูในแปลงหญ้าของสถานี่ฯ ก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้ก่อเหตุอย่างเคร่งครัด ผู้เลี้ยงแพะจึงเป็นเพียงเครื่องมือในการดำเนินการอย่างหนึ่ง ที่ให้ผู้ก่อเหตุดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำทะเบียนคุมสัตว์ และมีบางส่วนได้มีการบันทึกข้อมูลสัตว์ประจำคอกไว้ แสดงให้เห็นถึงการใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลแพะ นอกจากนั้นแพะที่นำไปเลี้ยงไม่ปรากฏว่าสูญหายจากการนำไปเลี้ยงดูแต่อย่างใด แต่เกิดจากสัตว์จำหน่ายและตายของสัตว์ ซึ่งเมื่อสัตว์ตายผู้เลี้ยงมีหน้าที่รายงาน ผู้เลี้ยงยังรายงานและจดบันทึกไว้ในสมุดประจำคอก แล้วรายงานให้ผู้ก่อเหตุทราบ ซึ่งเป็นหน้าที่ผู้ก่อเหตุจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ แต่ผู้ก่อเหตุก็ไม่ได้ดำเนินการ ผู้ขอรับการประเมินจึงได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนว่าเกิดจากปฏิบัติหน้าที่โดยตรงของผู้ก่อเหตุ มิใช่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เลี้ยงจึงไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนนี้

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

สัตว์ของหน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์ถือเป็นทรัพย์สินของทางราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการผลิตพันธุ์แพะ เลี้ยงดู คัด จำหน่าย ทดสอบพันธุ์สัตว์ และกระจายพันธุ์หลักขยายสู่เกษตรกร หากมีสัตว์ตายหรือสูญหาย เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลหรือรับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งยกเลิกโดยระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการตรวจคัดสัตว์และจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด พบว่าในระหว่างปี ๒๕๔๗-๒๕๕๖ แพะของสถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์ สูญหายและถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่มีหลักฐาน และแพะตายแต่ไม่ได้รายงานและไม่จำหน่ายสัตว์ออกจากทะเบียนหรือบัญชี ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ จำนวน ๖๒ ตัว คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๑๒๐ บาท เกิดจากผู้กระทำละเมิดได้ปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ มาเป็นระยะเวลายาวนาน ติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานาน มีการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ ไม่จัดทำรายงานตามระเบียบพัสดุ และจัดทำทะเบียนประจำคอกไม่สมบูรณ์ ทำให้การบันทึกข้อมูลแพะไม่ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน และทะเบียนคุมแพะสูญหาย เป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการกำหนด ตามมาตรา ๘๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบความผิดของการกระทำละเมิด ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ พฤติการณ์ดังกล่าวนี้ แม้กระทำไม่ได้กระทำโดยจงใจ แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งผู้ก่อเหตุจำต้องมีตามวิสัยหรือพฤติการณ์ และหากใช้ความระมัดระวัง แม้เพียงเล็กน้อยอาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับหาได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นไม่ จึงเป็นเป็นการกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของราชการ ผู้กระทำละเมิดจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน และผู้บังคับบัญชาซึ่งปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล แนะนำและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญสูงมาก ไม่ควบคุมดูแล ปล่อยให้ผู้ก่อเหตุซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาจัดทำรายงานหรือหลักฐานการจำหน่ายหรือตายของแพะ และจัดทำทะเบียนประจำคอกสัตว์ไม่เป็นไปตามระเบียบจนเป็นเหตุให้แพะสูญหายหรือถูกจำหน่ายออกไปจากบัญชีโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยจากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าแพะนั้นสูญหายช่วงวันและเวลาใดที่แน่นอน ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการส่งมอบงานในขณะที่ย้ายหรือเกษียณไป ซึ่งหากใช้ความระมัดระวัง แม้เพียงเล็กน้อยอาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้เช่นเดียวกัน พฤติการณ์ จึงถือได้ว่าประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างร้ายแรง และเป็นเหตุให้ทางราชการเกิดความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ก่อเหตุตามสัดส่วนความรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบความผิดของการกระทำละเมิดนั้นว่าเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่นั้นไว้ และการทำละเมิดนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้วเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย หรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด จึงกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด ให้ผู้ก่อเหตุต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้กับทางราชการตามสัดส่วนความรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงิน ๑๕๕,๑๒๐ บาท และให้ผู้บังคับบัญชา ผู้ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแล ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๓ รับผิดชอบตามสัดส่วนร้อยละ ๒๐ โดยให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ รายได้ฐานะครอบครัว และความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย เพื่อนำมาประกอบให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ก่อเหตุหรือผู้กระทำละเมิด รวมถึงผู้บังคับบัญชาที่จะต้องร่วมรับผิดชอบได้รับความเป็นธรรม ตามพฤติการณ์การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

๑. จัดอบรมให้ความรู้ ข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตรวจคัดสัตว์และการจำหน่ายสัตว์ของหน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์ที่มีการเลี้ยงสัตว์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๐ รวมถึงระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
๒. ควรให้สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ ออกหนังสือสั่งการให้สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ หรือศูนย์ต่าง ๆ ที่ขึ้นตรงต่อสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด และจัดระเบียบ การจัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบตามระเบียบงานสารบรรณ และคาดโทษผู้มีหน้าที่ผู้ควบคุมกำกับดูแลถ้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามหนังสือสั่งการ และ
๓. ควรมีมาตรการการติดตามและควบคุม และประเมินผลเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลงาน เป็นรายปีงบประมาณ และเป็นรูปเล่มเป็นรายงานประจำปี ซึ่งง่ายต่อการติดตามและตรวจสอบและประเมินผล
๔. สำนักงานพัฒนาพันธุ์สัตว์ควรมีการติดตามกำกับดูแลตรวจสอบอย่างใกล้ชิด โดยมีไปนิตะงาน และควรดำเนินการกิจกรรม ๕ ส. อย่างจริงจัง เพื่อจัดระเบียบเอกสารเป็นระบบตามระเบียบงานสารบรรณ
๕. เมื่อมีการจำหน่ายสัตว์หรือเมื่อสัตว์ตายเมื่อรายงานยอดสัตว์มายังสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ ควรมีมาตรการระบบตรวจสอบ รับรอง หรือสอบถามถึงเอกสารการดำเนินการจำหน่ายและสัตว์ตาย สัตว์เกิด ว่าตรงกับยอดรายงานมายังสำนักงานพัฒนาพันธุ์สัตว์ หรือไม่ เพื่อป้องกันการรายงานที่คลาดเคลื่อนของเจ้าหน้าที่และยังป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในการปกปิดยอดสัตว์รายงานที่เป็นเท็จ

บรรณานุกรม

ว่าที่ร้อยตรี ศิริศักดิ์ สุขชื่น, คู่มือการพัสดุ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๘), กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานก.พ., ๒๕๕๒.

สำนักงาน ก.พ. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโกลบอลอินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๑.

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หนังสือรวมกฎหมายเกษตร กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒.

รวมกฎหมายเกษตร กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒.

คู่มือสำนักงาน ก.พ. กฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖.

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙. (๒๕๓๙, ๑๔ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก. หน้า ๘.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑. (๒๕๕๑, ๒๕ มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๒ ก.

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙. (๒๕๓๙, ๑๔ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๒. (๒๕๕๒, ๙ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๕๒ ง.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙. (๒๕๓๙, ๑๕ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ. (๒๕๕๒, ๒๐ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๓๙ ง.

หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิด

ภาคผนวก

ระเบียบกรมปศุสัตว์
ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ. 2546

ด้วยเห็นเป็นการสมควรแก้ไขและปรับปรุง ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดสัตว์ การจำหน่ายสัตว์ และการจัดการซาก เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมปศุสัตว์ จึงได้กำหนดระเบียบการคัดและจำหน่ายสัตว์ และมอบอำนาจในการจำหน่าย ดังนี้;

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ. 2546"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) คำสั่งกรมปศุสัตว์ ที่ 185/2532 เรื่อง ระเบียบการคัดสัตว์ ลงวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2532

(2) ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติ เพื่อการจำหน่าย และราคาปศุสัตว์

พ.ศ. 2538

คำสั่งกรมปศุสัตว์ หรือระเบียบ หรือหนังสือสั่งการอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

หมวด 1

นิยาม

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"สัตว์"	หมายความว่า	สัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก และสัตว์ปีก
"สัตว์ใหญ่"	หมายความว่า	โค กระบือ และอูฐ
"สัตว์เล็ก"	หมายความว่า	สุกร แพะ แกะ กระต่าย และกวาง
"สัตว์ปีก"	หมายความว่า	เป็ด ไก่ ห่าน นกกระทา นกอีมุม และนกกระเจอกเทศ
"ซาก"	หมายความว่า	สัตว์ตาย
"โรคระบาด"	หมายความว่า	โรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 และโรคระบาดอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

/"สัตว์แพทย์"

“สัตว์แพทย์”	หมายความว่า	สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์
“หน่วยงาน”	หมายความว่า	หน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์
“การจำหน่าย”	หมายความว่า	ขาย แลกเปลี่ยน โอน แปรสภาพ หรือทำลายตาม ความหมายในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด 2

การคัดและทำลายสัตว์

ข้อ 5 หน่วยงานที่เลี้ยงสัตว์ เมื่อมีสัตว์เกินความต้องการ และไม่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในราชการต่อไป ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำบัญชีคัดออก เสนอให้หน่วยงาน เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการคัดสัตว์อย่างน้อย 3 นาย ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 156

การแต่งตั้งคณะกรรมการคัดสัตว์ตามวรรคแรก ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นประธานกรรมการ นายสัตวแพทย์ หรือ สัตวแพทย์ หรือ เจ้าพนักงานสัตวบาล หรือ เจ้าหน้าที่บริหารงานสัตวบาล หรือ เจ้าหน้าที่สัตวบาล เป็นกรรมการ และนักวิชาการสัตวบาล เป็นกรรมการและเลขานุการ หรือจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่น เป็นกรรมการเพิ่มเติมอีกก็ได้

กรณีหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่เพียงพอ ให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่อยู่ใกล้เคียงร่วมเป็นกรรมการ หรือเป็นกรรมการและเลขานุการได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานนั้นด้วย

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการคัดสัตว์ตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการคัดสัตว์ โดยแบ่งเป็นประเภท ดังนี้:

- (1) สัตว์พันธุ์คัดออก ได้แก่ สัตว์ที่มีลักษณะดี เหมาะสมที่จะใช้ทำพันธุ์ แต่หน่วยงานมีมากเกินความต้องการ และไม่มีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ต่อไป
- (2) สัตว์คัดออก ได้แก่ สัตว์ที่มีลักษณะไม่เหมาะสมที่จะใช้ทำพันธุ์

ถ้าคณะกรรมการฯ เห็นว่าสัตว์ตาม (1) และ (2) หมดความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ หากยังคงเลี้ยงต่อไป จะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น ให้รายงานต่อหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อพิจารณาดำเนินการจำหน่ายตามระเบียบต่อไป

ข้อ 7 สำหรับสัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก (ควาง) และสัตว์ปีก (นกอี뮤 และนกกระจอกเทศ) ให้หน่วยงานจัดทำรายละเอียดเสนอกรมปศุสัตว์ เพื่อขออนุมัติคัดออก โดยทำบัญชีคัดออกแยกประเภทตามข้อ 6 พร้อมแสดงเหตุผลประกอบการคัดออกเป็นรายตัว

/สำหรับสัตว์เล็ก

สำหรับสัตว์เล็ก (ขกเว้น กวาง) และสัตว์ปีก (ขกเว้น นกอินทรีและนกกกระจอกเทศ) เมื่อคณะกรรมการ คัดสัตว์แบ่งประเภทตามข้อ 6 แล้ว ให้หน่วยงานพิจารณาดำเนินการจำหน่ายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แล้วรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบ

ข้อ 8 กรณีที่มีสัตว์เจ็บป่วยและไม่สามารถรักษาพยาบาลให้หายได้ ให้คณะกรรมการคัดสัตว์ ตรวจสอบข้อเท็จจริง เสนอให้หน่วยงานพิจารณาทำลายหรือจำหน่ายตามระเบียบ เมื่อดำเนินการแล้ว ให้รายงาน โดยแนบรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมภาพถ่ายสัตว์ดังกล่าวประกอบ ให้กรมปศุสัตว์ ทราบด้วย

กรณีที่สัตว์เจ็บป่วยแล้วตรวจพบว่า เป็น โรคระบาด ให้คณะกรรมการคัดสัตว์ตรวจสอบข้อเท็จจริง แล้วรายงานกรมปศุสัตว์โดยด่วน เพื่อขออนุมัติทำลายหรือจำหน่ายต่อไป

กรณีตามวรรคแรกและวรรคสอง ถ้าเป็นสัตว์ปีก ประเภท เป็ด ไก่ ห่าน และนกกกระทา ให้หน่วยงาน เป็นผู้พิจารณาอนุมัติทำลายหรือจำหน่าย แล้วรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบ

ข้อ 9 เมื่อมีสัตว์ตาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ แจ้งให้คณะกรรมการคัดสัตว์ตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อหาสาเหตุการตายตามวิธีปฏิบัติทำระเบียบนี้

ข้อ 10 หากคณะกรรมการดูจากลักษณะกายภาพภายนอก เห็นว่าสัตว์อาจตายเนื่องจาก โรคระบาด ให้ บันทึกและถ่ายภาพลักษณะทางกายภาพภายนอก แล้วให้หัวหน้าหน่วยงาน แจ้งสัตวแพทย์ หรือนำสัตว์ที่ตายส่ง ให้หน่วยงานใกล้เคียงที่มีสัตวแพทย์ตรวจพิสูจน์ตามหลักวิชาการสัตวแพทย์ศาสตร์ การจัดการเกี่ยวกับซาก ให้เป็นไปตามความเห็นของสัตวแพทย์ โดยได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ ที่ตรวจพิสูจน์ด้วย

ข้อ 11 หากคณะกรรมการคัดสัตว์เห็นว่าสัตว์ตายจากอุบัติเหตุ/หรือเหตุอื่นที่ไม่ใช่เกิดจากโรคระบาด ให้บันทึกลักษณะทางกายภาพภายนอก และเปิดซากดูการรอยโรค (lesion) ที่อวัยวะภายใน โดยให้ถ่ายภาพ ทั้งภายนอกและภายใน แนบประกอบรายงานขอจำหน่ายทะเบียน ภาพถ่ายภายนอกควรแสดงให้เห็นหมายเลข ประจำตัวสัตว์ สัตว์ตายที่มีอายุต่ำกว่า 3 เดือน ไม่ต้องเปิดซากดูการรอยโรคที่อวัยวะภายใน

หากพบว่าอวัยวะภายในมีลักษณะที่อาจเป็นวิการรอยโรคที่แสดงว่า การตายอาจเกิดจาก โรคระบาด ให้ทำการเก็บตัวอย่างเนื้อเยื่อของอวัยวะต่างๆ ส่วนที่มีลักษณะอาจเป็นวิการรอยโรค ส่งให้สัตวแพทย์หรือ ห้องปฏิบัติการทำการพิสูจน์หาสาเหตุของโรค แล้วให้ทำลายซากตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการจัดการ ซากสัตว์ของทางราชการที่ตาย พ.ศ. 2543 หรืออาจพิจารณาดำเนินการตามข้อ 10 ก็ได้

กรณีสัตว์ของหน่วยงานที่ให้ผู้อื่นยืมตาย และไม่สามารถดำเนินการตามข้อ 10 และ 11 ให้ คณะกรรมการ คัดสัตว์ตรวจสอบข้อเท็จจริง และพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาว่าผู้ยืมดำเนินการ ตามสัญญาที่ให้ไว้หรือไม่ แล้วเสนอความเห็นให้หัวหน้าหน่วยงานพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ 12 เมื่อได้รับแจ้งจากหน่วยงานของสัตวแพทย์ว่า สัตว์ดังกล่าวตามข้อ 11 วรรค 2 ตายด้วยโรคระบาด ให้หัวหน้าหน่วยงานดำเนินการตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการดำเนินการป้องกัน และกำจัดโรคระบาดสัตว์ ลงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2534 การทำลายสัตว์ตามระเบียบดังกล่าว ต้องให้กรมปศุสัตว์อนุมัติและสั่งการก่อน

ข้อ 13 ให้หน่วยงานจัดทำบัญชีสัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก (ยกเว้นกระต่าย) และสัตว์ปีก (นกอีมู และนกกระจะอกเทศ) ที่ตาย แล้วส่งรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการคัดสัตว์ พร้อมภาพถ่ายให้กรมปศุสัตว์อย่างน้อยเดือนละครั้ง

หมวด 3

การจำหน่าย

ข้อ 14 ให้หน่วยงานที่มีสัตว์จำหน่าย แต่งตั้งข้าราชการในหน่วยงาน เป็นคณะกรรมการจำหน่ายสัตว์อย่างน้อย 3 นาย ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 นาย กรรมการ 1 นาย และเจ้าหน้าที่ธุรการ 1 นาย เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีให้แต่งตั้งกรรมการคัดสัตว์เป็นกรรมการจำหน่ายสัตว์

กรณีที่หน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ที่จะแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการดังกล่าวไม่เพียงพอ ให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่อยู่ใกล้เคียงร่วมเป็นกรรมการได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานนั้นด้วย

ข้อ 15 เมื่อมีบุคคลหรือส่วนราชการขอซื้อสัตว์ แลกเปลี่ยน หรือโอน ให้คณะกรรมการจำหน่ายสัตว์พิจารณาจำหน่ายสัตว์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 157 ในการจำหน่ายให้กำหนดราคา ดังนี้;

- (1) สัตว์พันธุ์คัดออก จำหน่ายตามบัญชีราคาจำหน่ายสัตว์พันธุ์คัดออกที่แนบท้ายระเบียบนี้ หรือตามประกาศกรมปศุสัตว์ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในภายหลัง
- (2) สัตว์คัดออก จำหน่ายตามราคาท้องตลาด

สัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก (กวาง) และสัตว์ปีก (นกอีมู และนกกระจะอกเทศ) จะจำหน่ายได้เฉพาะสัตว์ตามบัญชีคัดออกที่ได้รับอนุมัติจากกรมปศุสัตว์แล้วเท่านั้น สำหรับสัตว์เล็ก และสัตว์ปีก อื่นๆ ให้หน่วยงานดำเนินการคัดออก จำหน่ายได้ตามระเบียบ

ในกรณีที่มีผู้ต้องการสัตว์จำนวนมาก แต่มีสัตว์จำนวนจำกัด ให้หน่วยงานจัดทำบัญชีของ โดยระบุชื่อผู้สั่งจอง ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และจำนวนสัตว์ที่ต้องการไว้ เมื่อมีสัตว์พร้อมที่จะจำหน่ายได้เมื่อใด ให้ทำหนังสือแจ้งผู้สั่งจองให้มาซื้อสัตว์ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อพ้นกำหนด หากไม่มาซื้อ ให้เรียกรายอื่นเรียงเป็นลำดับต่อไป

ข้อ 16 กรณีต้องนำสัตว์ที่ได้จากการจำหน่ายไปยังท้องที่ต่างจังหวัด หรือเข้าไปในเขตพื้นที่ที่มีประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาด ให้คณะกรรมการจำหน่าย ให้คำแนะนำแก่ผู้ซื้อสัตว์ ไปดำเนินการตามระเบียบการเคลื่อนย้ายสัตว์อย่างเคร่งครัด ก่อนที่จะให้นำสัตว์ไป

ข้อ 17 เงินรายได้จากการจำหน่ายสัตว์ และซาก ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบ ว่าด้วยการงบประมาณ หรือข้อตกลงในส่วนที่ใช้เงิน หรือเงินช่วยเหลือ (ถ้ามี) แล้วแต่กรณี

ข้อ 18 สัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก (ยกเว้นกระต่าย) และสัตว์ปีก (นกอินทรี และนกกกระจอกเทศ) ที่จำหน่ายเมื่อหน่วยงานจำหน่ายออกจากบัญชีหรือทะเบียนแล้ว ให้รายงานสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคแล้วแต่กรณีภายใน 30 วัน แล้วรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบอย่างน้อยเดือนละครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2546

(นายอนุช ลิ้มแหลมทอง)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

วิธีปฏิบัติของคณะกรรมการคัดสัตว์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเมื่อสัตว์ตาย
ตาม “ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ. 2546”

เมื่อมีสัตว์ตายให้คณะกรรมการคัดสัตว์ดำเนินการดังนี้

ประวัติการเลี้ยงดูและการรักษา

ตรวจสอบข้อมูล การเลี้ยงดู อาการสัตว์ที่ป่วย การรักษา และสภาพแวดล้อมอื่นๆ

คุณลักษณะภายนอก

ตรวจดูความผิดปกติ เช่น กระจกและข้อต่างๆ หักหรือเคลื่อนที่หรือไม่ ความผิดปกติของผิวหนัง โรคผิวหนัง พยาธิต่างๆที่ผิวหนัง บาดแผลและสีของผิวหนัง ปาก ลิ้น สิ่งขับถ่ายจากทวารต่างๆ

สัตว์ที่อาจตายด้วยโรคแอนแทรกซ์ จะมีเลือดสีดำไหลจากทวารต่างๆ เช่น ปาก จมูก ทวารหนัก อวัยวะสืบพันธุ์ เลือดที่ไหลออกมาจะไม่แข็งตัว ช่องท้องอืด เพราะเกิดก๊าซจำนวนมาก ซากเน่าเร็วไม่แข็งตัว ไม่ต้องเปิดซาก

สัตว์ที่เป็นโรคปากและเท้าเปื่อย จะมีคุ่มน้ำเหลืองบริเวณปาก และผิวหนังเหนือกีบ ไม่ต้องเปิดซาก

สัตว์ที่เป็นโรคเฮโมรายิก เซพติซีเมีย จะมีอาการบวมบริเวณลำคอ คีรษะ หรือบริเวณอื่น เช่น ไหล่ หน้า ทรวงอก อวัยวะสืบพันธุ์ บางตัวอาจมีอาการท้องร่วงมีเลือดปนอยู่ด้วย เยื่อเมือกที่ปากบวมแดง ลิ้นบวมสีแดงคล้ำ รวมทั้งมีเลือดออกเป็นจุดๆ หรือแบบห้อเลือด (ecchymosis) ได้เยื่อเมือกของนัยน์ตา ปาก และอวัยวะสืบพันธุ์ของเพศเมีย ไม่ต้องเปิดซาก

สุกรที่เป็นโรคอหิวาต์สุกร อาจมีน้ำตาไหล ตาแดง เยื่อบุลูกตาอักเสบ มักพบหนังตาลงมาติดกันทำให้ตาปิดเกือบสนิท เนื่องจากมีหนองแห้งยึดหนังตาติดกันไว้ ท้องร่วง หรือท้องผูกโดยอุจจาระเป็นก้อนเล็กๆ แข็งสีดำ ถ้าเป็นแบบเรื้อรังจะพบผื่นม่วงสีแดง หรือมีเลือดออกตามด้านข้างของลำตัว หรือหลังโคนหู ไม่ต้องเปิดซาก

สัตว์ที่ไม่มีอาการของโรคระบาดดังกล่าวให้เปิดซากได้

การเปิดซากและการเก็บตัวอย่างเนื้อเยื่อ

อุปกรณ์ :

โถหรือขวดที่มีฝาเกลียวปิด สำลีสําหรับป้าย (swabs) ถุงพลาสติก กระจกน้ำแข็ง ฯลฯ น้ำยาฟอร์มาลิน 10% ซึ่งเตรียมโดยใช้ฟอร์มาลดีไฮด์ 37-40% จำนวน 10 มล. น้ำ จำนวน 90 มล. ผสมกับสารละลายเกลือโซเดียมโมโนฟอสเฟต 4 กรัม เกลือโซเดียมไดฟอสเฟต 6.5 กรัม (หรืออาจใช้เกลือแทนเกลือโซเดียมโมโนฟอสเฟต และโซเดียมไดฟอสเฟตในจำนวนดังกล่าวก็ได้)

วิธีการ :

ให้เปิดซากใกล้จุดที่จะทำลายซาก ผู้ตรวจ และผู้เปิดซาก ต้องสวมถุงมือ รองเท้าบู๊ต ชุคกันเปื้อน ผ้าปิดปากจมูก

โคกระบือเพศเมียให้ปาดเต้านมทิ้งก่อน โคกระบือเพศผู้ตัดส่วนอวัยวะเพศออก เปิดช่องท้องตามแนว เส้นกลางจากกระดูกสันอก (sternum) จนถึงส่วนเชื่อมของกระดูกเชิงกราน ถ้าพบของเหลวในช่องท้องให้

สังเกตสีและความข้นของของเหลว ดูปริมาณก๊าซในกระเพาะและลำไส้ แล้วเปิดช่องอกโดยเจาะแผ่นกระดูกซี่โครง

ตรวจดูตับ ได้แก่ สี การเป็นเนื้อตาย ฝี ก้อนเนื้อ ไขมันในตับ พยาธิในเนื้อตับ ท่อและถุงน้ำดี

ลักษณะน้ำดี

ตรวจดูสีของไต ไขมันที่เกาะรอบไต จุดเลือดที่อาจพบที่ไตชั้นนอก

ตรวจดูกระเพาะปัสสาวะ ดูสีและความข้นของปัสสาวะ ผิวภายนอกภายใน สิ่งแปลกปลอมภายใน

ตรวจดูหัวใจ เช่น ขนาด และรูปร่างของหัวใจ ลักษณะผิวหนังนอก เนื้อหุ้มหัวใจ ของเหลวระหว่าง

เยื่อหุ้มหัวใจ และลิ้นหัวใจ

ตรวจดูปอด เช่น สี การมีเลือดคั่งและจุดเลือดออก ความยืดหยุ่นของเนื้อปอด ฝี หนอง สิ่งแปลกปลอม

พยาธิในเนื้อปอด และหลอดลม ดูต่อมน้ำเหลืองที่ขั้วปอด

ดูอวัยวะอื่นๆ เช่น ต่อมน้ำเหลือง ลิ้น หลอดลม หลอดอาหาร ช่องปาก ช่องจมูก

วิธีการรอยโรคที่อาจเกิดจากโรคระบาด :

ให้เก็บตัวอย่างเนื้อเยื่อ เพื่อส่งตรวจว่าสัตว์ตายเนื่องจากโรคระบาดหรือไม่ เมื่อพบลักษณะที่อาจเป็น

วิธีการรอยโรคที่อวัยวะภายใน ดังต่อไปนี้

โรคแอนแทรกซ์ ในโคกระบือเมื่อผ่าดูอาการบวมน้ำใต้ผิวหนังจะพบโลหิตสีดำ มีเลือดออกทั่วไปที่

กล้ามเนื้อ ใต้ผิวหนัง และเยื่อเมือก ม้ามมีสีดำขยายใหญ่ และอ่อนนุ่ม เลือดมีสีดำ ในสุกรม้ามมักไม่ขยายใหญ่

แต่จะมีการบวมน้ำที่คอ

โรคปากและเท้าเปื่อย กล้ามเนื้อหัวใจเหลว (degeneration) กระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบ ปอดบวม

โรคเฮโมราจิก เซพติซีเมีย ปอดบวม มีฝีที่ปอด เยื่อหุ้มปอดอักเสบ มีเลือดออกที่เยื่อหุ้มหัวใจ และ

กล้ามเนื้อหัวใจ เมื่อผ่าบริเวณใต้ผิวหนังที่บวมน้ำใต้ลำคอจะพบของเหลวลักษณะเป็นวุ้นใสสีเหลือง หรือ

เหลืองปนแดง

โรคอหิวาต์สุกร มีเลือดออกเป็นจุดที่ไตชั้นนอก (cortex) และที่เยื่อเมือกของกระเพาะปัสสาวะมีเนื้อ

ตายเป็นจุดเลือดออก (hemorrhagic infarction) ที่ขอบม้าม มีเลือดออกที่เปลือกของต่อมน้ำเหลือง และที่

เยื่อเมือกของลำไส้ โดยเฉพาะที่บริเวณส่วนต่อระหว่างลำไส้เล็กกับลำไส้ใหญ่ (ileocaecal valve) มีเลือดออก

เป็นจุดที่ผิวหนัง กระจกอ่อนของกล่องเสียง (epiglottis) หลัง โคนลิ้น กล่องเสียง (larynx) หลอดลม ปอด

การเก็บตัวอย่างชิ้นเนื้อเยื่อ :

ให้เก็บตัวอย่างชิ้นเนื้อเยื่อของอวัยวะภายใน เช่น ปอด ตับ ม้าม ไต หัวใจ ฯลฯ ที่อาจเป็นวิการรอยโรคข้างต้น เพื่อส่งไปตรวจความเปลี่ยนแปลงเซลล์ของเนื้อเยื่อเนื่องจากการเป็นโรค (histopathology) โดยตัดชิ้นเนื้อหนาไม่เกิน 1 ซม. ขนาดกว้างยาวตามความเหมาะสม แช่ในน้ำยาฟอรัมาลิน 10% ปริมาณไม่น้อยกว่า 10 เท่าของตัวอย่าง

หากพบพยาธิมากผิดปกติ ให้ใช้เข็มฉีดยาเก็บพยาธิแช่ในน้ำยา

แนวทางสรุปสาเหตุการตายของสัตว์ป่วยที่ไม่ใช่โรคระบาด

สัตว์ที่ไม่ตายด้วยโรคระบาด อาจสรุปสาเหตุการตายของสัตว์ป่วยตามแนวทางได้ดังนี้

วิการที่ปอด : หากเนื้อปอดมีสี หนอง เนื้อตาย หรือต่อมน้ำเหลืองที่ขั้วปอดมีรอยวิการของโรค คาดว่าน่าจะตายเพราะโรคปอดบวม หรือวัณโรค หรือโรกระบบทางเดินหายใจ (respiratory disease)

วิการที่หัวใจ : หากมีไขมันอุดที่ลิ้นหัวใจ หรือลิ้นหัวใจน่าจะตาย เพราะหัวใจล้มเหลว

กระเพาะ : หากมีบาดแผลและมีโลหะทิ่มแทงจนทะลุกระเพาะ หรือไปทิ่มแทงอวัยวะอื่น เช่น ปอด หัวใจ ฯลฯ ทำให้ติดเชื้ออย่างรุนแรง สัตว์ป่วยมีไข้สูง ไอ น้ำมูกน้ำลายไหล เบื่ออาหาร อาจสรุปได้ว่า สัตว์ป่วยตาย เพราะกินโลหะ (hardware disease)

ตับ : ที่ตับ ท่อน้ำดี หากมีพยาธิใบไม้ในตับ ผิดตับซิดเหลือง และม้ามรูปร่างผิดปกติ ผิวมีจุดเลือดออก อาจตายเพราะพยาธิใบไม้ในตับ

ม้ามและกระเพาะปัสสาวะ : รูปร่างม้ามผิดปกติ กระเพาะปัสสาวะมีรอยวิการของโรค น้ำปัสสาวะมีสีแดงเข้มคล้ายสีน้ำโค้ก และได้มีรอยวิการของโรค อาจตายเนื่องจากพยาธิในเลือด

การสอบหาผู้รับผิดชอบ

ให้สอบว่าควรมีผู้ต้องรับผิดชอบทางแพ่งตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ และรับผิดชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 หรือไม่

บัญชีราคาจำหน่ายสัตว์พันธุ์คัดออก
ตาม “ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ. 2546”

.....

ให้ใช้บัญชีราคาจำหน่ายสัตว์ดังต่อไปนี้ เป็นราคาจำหน่ายสัตว์พันธุ์คัดออกตาม “ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการคัดและจำหน่ายสัตว์ พ.ศ. 2546”

1. โคนเนื้อ

ราคาจำหน่ายต่อตัวตาม เพศ อายุ และน้ำหนัก ดังนี้

1.1 โคนพันธุ์ราห์มัน พันธุ์ดาก พันธุ์กบินทร์บุรี

เพศผู้	อายุตั้งแต่หย่านม ถึง 5 ปี	ราคา กิโลกรัมละ	65 บาท
เพศผู้	อายุมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	ราคา กิโลกรัมละ	45 บาท
เพศเมีย	อายุตั้งแต่หย่านม ถึง 8 ปี	ราคา กิโลกรัมละ	75 บาท
เพศเมีย	อายุมากกว่า 8 ปี ขึ้นไป	ราคา กิโลกรัมละ	45 บาท

1.2 โคนพันธุ์พื้นเมือง

เพศผู้	อายุตั้งแต่หย่านม ถึง 5 ปี	ราคา กิโลกรัมละ	40 บาท
เพศผู้	อายุมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	ราคา กิโลกรัมละ	30 บาท
เพศเมีย	อายุตั้งแต่หย่านม ถึง 7 ปี	ราคา กิโลกรัมละ	45 บาท
เพศเมีย	อายุมากกว่า 7 ปี ขึ้นไป	ราคา กิโลกรัมละ	30 บาท

1.3 โคนเนื้อลูกผสม

เพศผู้	อายุตั้งแต่หย่านม ถึง 5 ปี	ราคา กิโลกรัมละ	45 บาท
เพศผู้	อายุมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	ราคา กิโลกรัมละ	30 บาท
เพศเมีย	อายุตั้งแต่หย่านม ถึง 8 ปี	ราคา กิโลกรัมละ	55 บาท
เพศเมีย	อายุมากกว่า 8 ปี ขึ้นไป	ราคา กิโลกรัมละ	40 บาท

2. โคนนม

ราคาจำหน่ายต่อตัวตามเพศ อายุ และน้ำหนัก ดังนี้

2.1 โคนนมพันธุ์ขาว-ดำ

เพศผู้	ทุกอายุของโค	ราคา กิโลกรัมละ	70 บาท
เพศเมีย	อายุตั้งแต่หย่านม และยังไม่ตั้งท้อง	ราคา กิโลกรัมละ	70 บาท
เพศเมีย	อูมท้อง	ราคา ตัวละ	28,000 บาท
เพศเมีย	ให้น้ำนมในอัตราน้อยกว่า 15 กิโลกรัม/วัน	ราคา ตัวละ	28,000 บาท
เพศเมีย	ให้น้ำนมในอัตรามากกว่า 15 กิโลกรัม/วัน	ราคา ตัวละ	35,000 บาท

2.2 โคนมพันธุ์หาฮิวาล

เพศผู้	ทุกอายุของโค	ราคากิโลกรัมละ	40 บาท
เพศเมีย	อายุตั้งแต่หย่านม และยังไม่ตั้งท้อง	ราคากิโลกรัมละ	40 บาท
เพศเมีย	อุ้มท้อง	ราคาตัวละ	15,000 บาท
เพศเมีย	ให้น้ำนมในอัตราน้อยกว่า 10 กิโลกรัม/วัน	ราคาตัวละ	14,000 บาท
เพศเมีย	ให้น้ำนมในอัตรามากกว่า 10 กิโลกรัม/วัน	ราคาตัวละ	18,000 บาท

2.3 โคนมพันธุ์ผสม

เพศผู้	ทุกอายุของโค	ราคากิโลกรัมละ	25 บาท
เพศเมีย	อายุตั้งแต่หย่านม และยังไม่ตั้งท้อง	ราคากิโลกรัมละ	50 บาท
เพศเมีย	อุ้มท้อง	ราคาตัวละ	23,000 บาท
เพศเมีย	ให้น้ำนมในอัตราน้อยกว่า 12 กิโลกรัม/วัน	ราคาตัวละ	23,000 บาท
เพศเมีย	ให้น้ำนมในอัตรามากกว่า 12 กิโลกรัม/วัน	ราคาตัวละ	28,000 บาท

3. กระบือพื้นเมือง

จำหน่ายทั้ง เพศผู้ และเมียเพศ คิดราคาตามน้ำหนัก ราคากิโลกรัมละ 40 บาท

4. อูฐ

จำหน่ายทั้ง เพศผู้ และเพศเมีย คิดราคาตามน้ำหนัก ราคากิโลกรัมละ 100 บาท และคิดราคา
ค่าพันธุ์เพิ่ม ตัวละ 10,000 บาท

5. สุกร

ราคาจำหน่ายต่อตัวทั้ง เพศผู้ และเพศเมีย หรือตามน้ำหนักตัวของสุกรดังต่อไปนี้

- 5.1 สุกรพันธุ์แท้ที่มีน้ำหนักตัวไม่เกิน 12 กิโลกรัม ราคาตัวละ 1,000 บาท น้ำหนักที่เกินกว่า 12 กิโลกรัม คิดราคาเพิ่ม กิโลกรัมละ 30 บาท
- 5.2 สุกรพันธุ์แท้ที่ผ่านการทดสอบพันธุ์ ราคากิโลกรัมละ 50 บาท
- 5.3 สุกรขุนลูกผสม (สองสายพันธุ์หรือสามสายพันธุ์) ที่มีน้ำหนักตัวไม่เกิน 12 กิโลกรัม ราคาตัวละ 720 บาท น้ำหนักที่เกินกว่า 12 กิโลกรัม คิดราคาเพิ่ม กิโลกรัมละ 30 บาท

6. แพะ, แกะ

จำหน่ายต่อตัวทั้ง เพศผู้ และเพศเมีย ราคากิโลกรัมละ 80 บาท และให้เพิ่มราคาค่าพันธุ์ตามระดับสายเลือดของ แพะและแกะ ดังต่อไปนี้

6.1 ระดับสายเลือด ร้อยละ 25	ค่าพันธุ์ ตัวละ	250 บาท
6.2 ระดับสายเลือด ร้อยละ 50	ค่าพันธุ์ ตัวละ	500 บาท
6.3 ระดับสายเลือด ร้อยละ 75	ค่าพันธุ์ ตัวละ	750 บาท
6.4 ระดับสายเลือด ร้อยละ 87.5	ค่าพันธุ์ ตัวละ	850 บาท
6.5 ระดับสายเลือดเกินกว่า ร้อยละ 87.5 ขึ้นไป	ค่าพันธุ์ ตัวละ	1,000 บาท

7. กวาง

จำหน่ายต่อตัวทั้ง เพศผู้ และเพศเมีย ราคา กิโลกรัมละ 250 บาท และให้เพิ่มค่าสายพันธุ์ตัวละ 6,000 บาท

8. กระท่าย

กระท่ายมีชีวิตทั้ง เพศผู้ และเพศเมีย และมีใช้กระท่ายคัดออก ให้จำหน่ายตามราคา ดังนี้

8.1 กระท่ายพันธุ์แท้ อายุไม่เกิน 8 สัปดาห์ ราคาตัวละ 350 บาท

8.2 กระท่ายพันธุ์ผสมระดับสายเลือดร้อยละ 75 อายุไม่เกิน 8 สัปดาห์ ราคาตัวละ 200 บาท

8.3 กระท่ายพันธุ์ผสมระดับสายเลือดร้อยละ 50 อายุไม่เกิน 8 สัปดาห์ ราคาตัวละ 150 บาท

ราคาจำหน่ายตามวรรคก่อน ถ้ากระท่ายมีอายุมากกว่า 8 สัปดาห์ ให้คิดราคาเพิ่มขึ้น สัปดาห์ละ 10 บาท ต่อตัวทุกๆ สัปดาห์

การคิดราคาระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ตามวรรคสอง ถ้าไม่ถึง 4 วัน ให้ปิดทั้ง ถ้ามีระยะเวลาดังแต่ 4 วัน ขึ้นไปจนถึงครบจำนวนวันในหนึ่งสัปดาห์ให้นับเป็นหนึ่งสัปดาห์

กระท่ายมีชีวิตตาม ข้อ 8.1, 8.2 และ 8.3 ที่คัดออก ให้จำหน่ายต่อตัวตามน้ำหนัก ราคา กิโลกรัมละ 35 บาท

9. ไก่

9.1 ไก่พันธุ์แท้ เพศผู้และเพศเมียคละเพศ

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์ ราคาตัวละ 9 บาท

อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์ ราคาตัวละ 12 บาท

อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์ ราคาตัวละ 15 บาท

อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์ ราคาตัวละ 18 บาท

9.2 ไก่พันธุ์แท้ เพศผู้

อายุเกิน 4 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 5 สัปดาห์ ราคาตัวละ 18 บาท

อายุเกิน 5 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ราคาตัวละ 20 บาท

อายุตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป (พ่อพันธุ์) ราคาตัวละ 100 บาท

9.3 ไก่พันธุ์แท้ เพศเมีย

อายุเกิน 4 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 5 สัปดาห์ ราคาตัวละ 25 บาท

อายุเกิน 5 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ราคาตัวละ 30 บาท

อายุตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป (แม่พันธุ์) ราคาตัวละ 100 บาท

9.4 ไก่พันธุ์ผสม เพศผู้และเพศเมียคละเพศ

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์ ราคาตัวละ 7 บาท

อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์ ราคาตัวละ 10 บาท

อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์ ราคาตัวละ 12 บาท

อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์ ราคาตัวละ 15 บาท

9.5 ไม้พินธุ์ผสม เพศผู้

อายุเกิน	4	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	5	สัปดาห์	ราคาตัวละ	16	บาท
อายุเกิน	5	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	6	สัปดาห์	ราคาตัวละ	18	บาท
อายุตั้งแต่	3	เดือนขึ้นไป	(พ่อพันธุ์)		ราคาตัวละ	75	บาท

9.6 ไม้พินธุ์ผสม เพศเมีย

อายุเกิน	4	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	5	สัปดาห์	ราคาตัวละ	20	บาท
อายุเกิน	5	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	6	สัปดาห์	ราคาตัวละ	22	บาท
อายุตั้งแต่	3	เดือนขึ้นไป	(แม่พันธุ์)		ราคาตัวละ	75	บาท

10. ไม้วง

ไม้วงพันธุ์แท้ ทั้งเพศผู้ และเพศเมีย คละเพศ

อายุไม่เกิน	1	สัปดาห์	ราคาตัวละ	20	บาท		
อายุเกิน	1	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	2	สัปดาห์	ราคาตัวละ	25	บาท
อายุเกิน	2	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	3	สัปดาห์	ราคาตัวละ	30	บาท
อายุเกิน	3	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	4	สัปดาห์	ราคาตัวละ	35	บาท
อายุตั้งแต่	1	เดือนขึ้นไป	จำหน่ายตามน้ำหนัก		ราคา กิโลกรัมละ	40	บาท

11. เปิด

11.1 เปิดไข่พันธุ์แท้ เพศผู้

อายุไม่เกิน	1	สัปดาห์	ราคาตัวละ	1	บาท		
อายุเกิน	1	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	2	สัปดาห์	ราคาตัวละ	3	บาท
อายุเกิน	2	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	3	สัปดาห์	ราคาตัวละ	6	บาท
อายุเกิน	3	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	4	สัปดาห์	ราคาตัวละ	10	บาท
อายุตั้งแต่	2	เดือนขึ้นไป	(พ่อพันธุ์)		ราคาตัวละ	50	บาท

11.2 เปิดไข่พันธุ์แท้ เพศเมีย

อายุไม่เกิน	1	สัปดาห์	ราคาตัวละ	8	บาท		
อายุเกิน	1	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	2	สัปดาห์	ราคาตัวละ	12	บาท
อายุเกิน	2	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	3	สัปดาห์	ราคาตัวละ	16	บาท
อายุเกิน	3	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	4	สัปดาห์	ราคาตัวละ	20	บาท
อายุตั้งแต่	2	เดือนขึ้นไป	(แม่พันธุ์)		ราคาตัวละ	50	บาท

11.3 เปิดไข่พันธุ์ผสม เพศผู้

อายุไม่เกิน	1	สัปดาห์	ราคาตัวละ	1	บาท		
อายุเกิน	1	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	2	สัปดาห์	ราคาตัวละ	3	บาท
อายุเกิน	2	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	3	สัปดาห์	ราคาตัวละ	6	บาท
อายุเกิน	3	สัปดาห์ แต่ไม่เกิน	4	สัปดาห์	ราคาตัวละ	10	บาท
อายุตั้งแต่	2	เดือนขึ้นไป	(พ่อพันธุ์)		ราคาตัวละ	35	บาท

11.4 เปิดไข่พันธุ์ผสม เพศเมีย

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	5 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	8 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	12 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	16 บาท
อายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป (แม่พันธุ์)	ราคาตัวละ	35 บาท

11.5 เปิดพันธุ์เนื้อ เพศผู้

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	20 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	25 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	30 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	35 บาท
อายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป (พ่อพันธุ์)	ราคาตัวละ	100 บาท

11.6 เปิดพันธุ์เนื้อ เพศเมีย

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	15 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	18 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	22 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	27 บาท
อายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป (แม่พันธุ์)	ราคาตัวละ	100 บาท

11.7 เปิดเทศพันธุ์บาร์บาร์ ทั้งเพศผู้และเพศเมีย

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	15 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	18 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	22 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	27 บาท
อายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป (พ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์)	ราคาตัวละ	100 บาท

11.8 เปิดเทศพันธุ์พื้นเมือง ทั้งเพศผู้และเพศเมีย

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	10 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	12 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	15 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	20 บาท
อายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป (พ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์)	ราคาตัวละ	100 บาท

12. ห่าน

ห่านพันธุ์แท้คละเพศทุกพันธุ์ ราคาจำหน่ายตามอายุและน้ำหนัก ดังนี้

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	20 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	25 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	30 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	35 บาท
อายุตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป จำหน่ายตามน้ำหนัก	ราคา กิโลกรัมละ	40 บาท

13. นกกระทา

ราคาจำหน่ายตามอายุ ดังนี้

อายุไม่เกิน 1 สัปดาห์	ราคาตัวละ	2 บาท
อายุเกิน 1 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์	ราคาตัวละ	4 บาท
อายุเกิน 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 3 สัปดาห์	ราคาตัวละ	6 บาท
อายุเกิน 3 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์	ราคาตัวละ	8 บาท
อายุตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป	ราคาตัวละ	20 บาท

14. นกกระจอกเทศ

ราคาจำหน่ายตามอายุ ดังนี้

อายุ 0-2 เดือน	ราคาตัวละ	5,500 บาท
อายุ 3-4 เดือน	ราคาตัวละ	6,000 บาท
อายุ 5-6 เดือน	ราคาตัวละ	8,000 บาท
อายุ 7-9 เดือน	ราคาตัวละ	10,000 บาท
อายุ 10-12 เดือน	ราคาตัวละ	12,000 บาท
อายุเกิน 12 เดือน คิดค่าเลี้ยงดูเพิ่ม เดือนละ 1,000 บาท		

15. นกอีมู

ราคาจำหน่ายตามอายุ ดังนี้

อายุ 0-2 เดือน	ราคาตัวละ	3,500 บาท
อายุ 3-4 เดือน	ราคาตัวละ	4,500 บาท
อายุ 5-6 เดือน	ราคาตัวละ	5,500 บาท
อายุ 7-9 เดือน	ราคาตัวละ	7,500 บาท
อายุ 10-12 เดือน	ราคาตัวละ	9,000 บาท
อายุเกิน 12 เดือน คิดค่าเลี้ยงดูเพิ่ม เดือนละ 600 บาท		

16. ไข่มีเชื้อ

ไข่มีเชื้อ (ไข่ฟัก) ราคาจำหน่ายตามชนิดของสัตว์ปีก ดังนี้

ไข่ไก่	ราคาฟองละ	4	บาท
ไข่เป็ด	ราคาฟองละ	5	บาท
ไข่ห่าน ไข่ไก่วง	ราคาฟองละ	10	บาท

17. ไข่ไม่มีเชื้อ

ไข่เป็นอาหาร ราคาจำหน่ายตามราคาท้องตลาด

(ตัวอย่างรายงานกรณีสัตว์ตาย)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่ กษ. 0605/..... วันที่

เรื่อง รายงานสัตว์ตาย

เรียน คณะกรรมการคัดสัตว์

ควย.....พันธุ์.....เพศ.....หมายเลข.....

เกิดเมื่อ.....อายุ.....ปี น้ำหนัก.....กก. ได้ตายลง เมื่อวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.เวลา.....น.

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาดำเนินการ

.....
()

ตำแหน่ง.....

เรียน (หัวหน้าหน่วยงาน)

คณะกรรมการคัดสัตว์ได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเบื้องต้น ดังนี้

1) การเลี้ยงดู ประวัติการป่วย และการรักษา.....

.....
.....

2) สภาพลักษณะกายภาพภายนอก

.....
.....

3) สภาพอวัยวะภายใน.....

.....
.....

/ คณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า

สัตว์ตัวนี้ไม่ได้ตายด้วยโรคระบาด

○ ซากบางส่วนสามารถจำหน่ายได้ ให้คณะกรรมการจำหน่ายสัตว์ทำการจำหน่ายซากต่อไป

○ ซากไม่สามารถจำหน่ายได้ ได้ทำลายซากตามระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการจัดการซากสัตว์

ของทางราชการที่ตาย พ.ศ. 2543 ข้อ 11 แล้ว โดยการ

○ (ก) ฝังซาก ○ (ข) ใช้สารเคมี ○ (ค) เผาซาก

ได้เปิดซากแล้ว พบลักษณะที่อาจเป็นอาการของโรค คาดว่าสัตว์อาจตายด้วยโรคระบาด ได้เก็บตัวอย่างชิ้นเนื้อเยื่อส่วนที่อาจเป็นอาการของโรคของอวัยวะภายใน ส่งให้สัตวแพทย์ทำการตรวจพิสูจน์ และได้ทำลายซากแล้ว โดยการ

○ (ก) ฝังซาก ○ (ข) ใช้สารเคมี ○ (ค) เผาซาก

สัตว์อาจตายด้วยโรคระบาด เห็นควรแจ้ง หรือนำสัตว์ตาย ส่งให้สัตวแพทย์ทำการตรวจวินิจฉัย

สัตว์อาจตายเนื่องจาก.....

เป็นเหตุที่เกิดขึ้นได้ตามปกติวิสัย และเป็นเหตุสุจริตวิสัย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ไม่สมควรต้องรับผิดชอบทางแพ่งตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ และรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เกิดจากการจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ เห็นควรพิจารณาเสนอกรมปศุสัตว์ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

(ลงชื่อ) ประธานกรรมการคัดสัตว์

()

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ)..... กรรมการคัดสัตว์

()

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ) กรรมการคัดสัตว์และเลขานุการ

()

ตำแหน่ง นักวิชาการสัตวบาล.....